

รายงานการวิจัย
เจตคติของผู้บริโภคต่อการบริโภคเนื้อหมูสมุนไพร
ในเขตจังหวัดสงขลา

**Attitude of Consumers Toward Herbal Pork Consumption
in Changwat Songkhla**

รศ.ดร.ยุพินพรรณ ศิริวัชนนกุล และรศ.ดร.ยุทธนา ศิริวัชนนกุล

ภาควิชาพัฒนาการเกษตร และภาควิชาสัตวศาสตร์
คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ได้รับทุนสนับสนุนจากโครงการบริการวิชาการเพื่อพัฒนาชุมชนเชิงบูรณาการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

เจตคติของผู้บริโภคต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร ในเขตจังหวัดสงขลา

ยุพินพรรณ ศิริวิชานุกูล¹ และ

ยุทธนา ศิริวิชานุกูล²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปและเจตคติของผู้บริโภคต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยบางประการกับเจตคติของการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร และศึกษาเปรียบเทียบเจตคติของผู้บริโภคต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร ซึ่งผลจากการศึกษา พบว่าผู้บริโภคในจังหวัดสงขลา จำนวน 300 ราย จำแนกตามกลุ่มอาชีพ 5 กลุ่ม คือ กลุ่มข้าราชการ กลุ่มผู้ประกอบการร้านอาหารและภัตตาคาร กลุ่มผู้ขายเนื้อสุกรและผู้เลี้ยงสุกร กลุ่มทำงานบริษัทเอกชนและรัฐวิสาหกิจ และกลุ่มประชาชนทั่วไปในเขตและนอกเขตเทศบาลเมือง เป็นเพศชายและหญิงจำนวนเท่ากันถึงร้อยละ 50.00 มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี 41-50 ปี และ 21-30 ปี มากที่สุด สำหรับรายได้ต่อเดือนของผู้บริโภคมีมากกว่า 10,000 บาท 8,001-9,000 บาท 5,001-6,000 บาท 7,001-8,000 บาท และ 9,001-10,000 บาท ตามลำดับ ผู้บริโภคได้รับข้อมูลในการบริโภคเนื้อสุกรจากเพื่อนบ้าน หรือเพื่อนที่ทำงานมากที่สุด นอกนั้นได้รับจากสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ วารสาร และเอกสาร ฯลฯ ญาติพี่น้อง ผู้นำท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ เป็นต้น สำหรับความคิดเห็นของการบริโภคเนื้อสุกร พบว่า ผู้บริโภคร้อยละ 80.33 ตอบรับว่าชอบบริโภคเนื้อสุกร ในส่วนของความคิดเห็นต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร สรุปได้ว่า เนื้อสุกรสมุนไพรให้คุณค่าอาหารมากขึ้น ไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค อาจจะหาซื้อได้ยาก รสชาติของเนื้อดีขึ้น ลักษณะของเนื้อน่ารับประทานมากขึ้น เป็นการสนับสนุนให้ลดการใช้ยาปฏิชีวนะ ราคาของเนื้ออาจจะแพงขึ้น ราคาของเนื้อเท่าเดิม เนื้อสุกรสมุนไพรน่าเชื่อถือได้เพราะเป็นงานวิจัยของสถาบันการศึกษา เป็นต้น

¹ Ph.D (Development Education, Rural) รองศาสตราจารย์ ภาควิชาพัฒนาการเกษตร คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

² Ph.D (Animal Science and Animal Nutrition) รองศาสตราจารย์ ภาควิชาสัตวศาสตร์ คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ของผู้บริโภคกับเจตคติของการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร พบว่ามี 6 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับเจตคติของการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร คือ เพศ ($\bar{X} = 72.5^{**}$) อายุ ($r = 0.10^*$) รายได้ ($r = 0.21^{**}$) ความถี่ในการบริโภคเนื้อสุกร ($r = 0.14^*$) การตอบรับการชอบบริโภคเนื้อสุกร ($\bar{X} = 46.2^*$) และแหล่งข้อมูลที่ได้รับในการบริโภคเนื้อสุกร ($\bar{X} = 41.8^*$) และผลการเปรียบเทียบผู้บริโภคที่มีอายุแตกต่างกัน คือ 20-40 ปี อายุ 41-60 ปี และอายุ 61 ปีขึ้นไป มีเจตคติการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพรไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นการยอมรับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะของการศึกษา คือ หน่วยงานของรัฐ เช่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมปศุสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์เขต 9 หรือปศุสัตว์จังหวัดและอำเภอ สถาบันการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัย ฯลฯ ที่ทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับเรื่องของการนำสมุนไพรไปใช้ในการเลี้ยงสัตว์ที่กำลังดำเนินการอยู่แล้ว หรือจะดำเนินการต่อไป ควรร่วมมือกันในการจัดทำสื่อบริการวิชาการเกี่ยวกับสมุนไพรต่างๆ ที่สามารถนำไปใช้ในการเลี้ยงสัตว์ได้ โดยเน้นสื่อประเภทเอกสารเผยแพร่ทางเกษตร วีดีโอ โทรทัศน์ และวิทยุให้มาก และจัดฝึกอบรมให้ความรู้ในเรื่องของสมุนไพร การนำสมุนไพรไปใช้ในการเลี้ยงสัตว์ เช่น สุกรและไก่ให้กับกลุ่มเจ้าหน้าที่ กลุ่มผู้บริโภคในหลากหลายอาชีพโดยเฉพาะผู้จำหน่ายและผู้เลี้ยงสุกร ผู้สนใจทั่วไปที่ไม่มีโอกาสสัมผัสกับวิทยาการใหม่ๆ ในเรื่องของการเลี้ยงสุกรด้วยสมุนไพร พืชท้องถิ่นที่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ขณะเดียวกันงานวิจัยที่เกี่ยวกับการนำสมุนไพรไปใช้กับคนและสัตว์ ควรจะได้รับการสนับสนุนให้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อหวังผลในเชิงพาณิชย์ และอุตสาหกรรมต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้เป็นหนึ่งในหลายๆ เรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้บริโภคที่แสดงความคิดเห็นเรื่องเจตคติต่อการบริโภคผลิตภัณฑ์ต่างๆ ทางการเกษตรทั้งทางด้าน พืช สัตว์ ประมง เป็นต้น ข้อมูลที่ได้จากผู้บริโภคสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงด้านเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง ดังเช่นในการศึกษานี้เกี่ยวกับเจตคติของผู้บริโภคที่มีต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร ซึ่งในการเก็บข้อมูลจึงเก็บจากผู้บริโภคในกลุ่มอาชีพต่างๆ เช่น ข้าราชการ ผู้ประกอบการร้านอาหารและภัตตาคาร ผู้ขายและผู้เลี้ยงสุกร ผู้ทำงานบริษัทเอกชนและรัฐวิสาหกิจ และกลุ่มประชาชนทั่วไปในเขตและนอกเขตเทศบาลเมือง

การรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีเพราะได้รับความร่วมมืออันดีจากผู้บริโภคในจังหวัดสงขลา เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ในระดับจังหวัด และระดับอำเภอในจังหวัดสงขลา เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลในตำบลท่าข้าม ทุ่งใหญ่ ทุ่งหวัง และนาหม่อม ที่ช่วยดำเนินการในการจัดเก็บข้อมูลและประสานงานกับกลุ่มผู้บริโภค และนักศึกษาคณะทรัพยากรธรรมชาติ จำนวน 20 คน ที่ออกเก็บข้อมูล ตลอดจนการซักถามให้ได้ข้อมูลที่มีค่าต่อการวิจัย ตลอดจนขอขอบคุณฝ่ายบริการวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ได้จัดสรรงบประมาณจำนวนหนึ่งเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบคุณหัวหน้าภาควิชาพัฒนาการเกษตร หัวหน้าภาควิชาสัตวศาสตร์ และเจ้าหน้าที่ในทั้ง 2 ภาควิชาฯ เจ้าหน้าที่ในโครงการวิจัยการเลี้ยงสุกรสมุนไพรทุกท่านที่ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเป็นอย่างดีเสมอมา

คณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยเรื่องนี้จะประโยชน์ต่อหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับงานด้านนี้ เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการเลี้ยงสุกรสมุนไพรให้มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จในที่สุด

ยุพินพรรณ ศิริวิธนนกุล

หัวหน้าโครงการวิจัยฯ

พฤษภาคม 2550

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(1)
กิตติกรรมประกาศ	(3)
สารบัญ	(4)
รายการตาราง	(6)
รายการภาพประกอบ	(7)
บทที่	
1 บทนำ	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
สมมุติฐานการวิจัย	2
คำจำกัดความ	2
2 การตรวจเอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับเจตคติ	4
แนวคิดเกี่ยวกับเจตคติ	5
การวัดเจตคติ	8
การเลี้ยงสุกรในประเทศไทย	9
ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตสุกร	10
อาหารและการผลิตอาหารสุกร	12
การผลิตสุกรในภาคใต้	15
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ สมุนไพร และการใช้สมุนไพรในสุกร	18
3 วิธีการวิจัย	21
การเลือกสถานที่ทำการวิจัย	21
ประชากร	21
วิธีการในการรวบรวมข้อมูล	22

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การสร้างแบบสอบถาม	22
การทดสอบแบบสอบถาม	22
ขอบเขตของการศึกษา	22
การวิเคราะห์ข้อมูล	23
4 ผลการวิจัย และอภิปรายผล	24
ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้บริโภค	24
ความคิดเห็นของการบริโภคเนื้อสุกร	26
ความคิดเห็นของผู้บริโภคต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร	29
เจตคติของผู้บริโภคต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร	30
ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ของผู้บริโภคกับเจตคติของการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร	36
การเปรียบเทียบเจตคติของผู้บริโภคที่มีอายุต่างกันต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร	38
5 สรุป และข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย	40
สรุปผลการวิจัย	40
ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย	42
ข้อเสนอแนะ โดยทั่วไป	44
บรรณานุกรม	46

สารบัญญัตินาง

ตาราง		หน้า
1	แสดงผลวิเคราะห์ปริมาณยาเสพติดค่างในเนื้อและตับของสุกรที่เก็บตัวอย่างจากภาคต่างๆ ของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2539-2540	13
2	แสดงจำนวนสุกรที่เลี้ยง และจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรจังหวัดต่างๆ ในภาคใต้ ในปี พ.ศ. 2540	18
3	ข้อมูลพื้นฐานของผู้บริโภค	25
4	ความคิดเห็นต่อการบริโภคเนื้อสุกร	27
5	ความคิดเห็นของผู้บริโภคต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร	29
6	เจตคติของผู้บริโภคต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพรจำแนกตามกลุ่มอาชีพผู้บริโภค	31
7	ระดับเจตคติของผู้บริโภคต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร	34
8	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ของผู้บริโภคกับเจตคติของการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร	38
9	การเปรียบเทียบเจตคติของผู้บริโภคต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพรจำแนกตามกลุ่มอายุ	39

สารบัญภาพประกอบ

ตาราง		หน้า
1	แผนที่แสดงจังหวัดต่างๆ ที่เลี้ยงสุกรในเขตความรับผิดชอบของ สำนักปศุสัตว์เขต 9	17

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าปัจจุบันนี้พืชสมุนไพรนอกจากจะใช้เป็นยารักษาโรครักษาใช้เจ็บต่างๆ แล้ว ยังมีวัตถุประสงค์อื่นๆ อีกมาก และให้ประชาชนมีไว้เสริมสุขภาพเพื่อให้แข็งแรงมีอายุยืนนาน ตลอดจนมีการพัฒนาการผลิตเพื่อเป็นสินค้าส่งออก และสำคัญของประเทศเพื่อทดแทนการนำเข้ายาบางชนิดที่สังเคราะห์จากสารเคมี รวมทั้งการเกษตรซึ่งใช้สมุนไพรบางตัวมาทดแทนการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพโดยสารเคมีดังกล่าวจะตกค้างในผลผลิต จากการศึกษาการสะสมของสารพิษตกค้างในผลผลิต ผลิตภัณฑ์การเกษตร และในสภาพแวดล้อมในปี 2536 พบว่า สารพิษตกค้างที่พบในผลผลิตการเกษตร คือ ผัก ผลไม้ ข้าว และถั่วต่างๆ จะพบสารพิษตกค้างในกลุ่ม organophosphate และ pyrethroid ในอัตราเกินค่าปลอดภัย (วรรณวิมล แห่งประสิทธิ์ สุชีพ ละกำป็น และนงคราญ เรืองประพันธ์, 2540) ซึ่งหากนำผลผลิตดังกล่าวมาบริโภค สารพิษก็ย่อมเข้าสู่ร่างกายมนุษย์ และเกิดสะสมอยู่ในร่างกายทั้งสิ้น สำหรับในการบริโภคพืชสมุนไพรไม่ว่าจะเป็นผักหรือผลไม้ ล้วนเป็นแหล่งธาตุอาหารที่สำคัญ และยังมีคุณสมบัติให้ระบบย่อยอาหารดำเนินไปตามปกติ ช่วยลดสภาพความเป็นกรดเนื่องจากการย่อยอาหารประเภทเนื้อสัตว์ เนย และอื่นๆ และเชื้อยีสต์สมุนไพรยังมีผลให้ระบบขับถ่ายทำงานเป็นปกติด้วย นอกจากนี้ในวงการเกษตรเริ่มให้ความสนใจในการนำสมุนไพรมาใช้ในการเลี้ยงสัตว์ โดยการนำมาผสมกับอาหารเพื่อทดแทนยาปฏิชีวนะเพื่อป้องกันโรค ลดต้นทุนการผลิตและลดภาวะเสี่ยงอันเนื่องมาจากยาปฏิชีวนะตกค้างในเนื้อสัตว์ และส่งผลเสียต่อสุขภาพของผู้บริโภคได้ ซึ่งหากนำผลผลิตดังกล่าวมาบริโภค สารพิษก็ย่อมเข้าสู่ร่างกายของมนุษย์และเกิดสะสมอยู่ในร่างกายทั้งสิ้น ดังเช่นภาวะการส่งออกเนื้อสุกรของไทยไปขายยังต่างประเทศยังอยู่ในปริมาณน้อยเพราะมีปัญหาในเรื่องของคุณภาพเนื้อและสารตกค้างในเนื้อสุกรและผลิตภัณฑ์จากเนื้อสุกร ซึ่งเป็นผลเสียต่อสุขภาพอนามัยของผู้บริโภค ดังนั้นเพื่อเป็นการลดปัญหาดังกล่าวข้างต้น หน่วยงานต่างๆ เช่น กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับปากท้องของประชาชนโดยตรง และสถาบันการศึกษาอื่นๆ เช่น มหาวิทยาลัย ฯลฯ ควรพยายามส่งเสริมวิชาการ ให้การเผยแพร่ความรู้อย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมให้มีการวิจัยทางด้านสมุนไพรเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้คนไทยเห็นคุณค่าการใช้สมุนไพรอย่างแพร่หลาย ซึ่งสมุนไพรจะอำนวยความสะดวกให้แก่มนุษย์อย่างมากมาย หากได้มีการศึกษาวิจัย และทดลองอย่างเป็นระบบโดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงความรู้ รวมถึงการให้ความสำคัญกับการนำพืชสมุนไพรมาใช้ให้เกิด

ประโยชน์ต่อการเลี้ยงสุกรอย่างแท้จริง และเป็นการเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรในการปลูกพืชสมุนไพร เกษตรกรสามารถปลูกและนำสมุนไพรมาใช้ประโยชน์ได้ด้วยตนเอง ในระดับอุตสาหกรรมจะเกิดการพัฒนาพืชสมุนไพรเป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปและเป็นสินค้าส่งออก ประโยชน์ต่อเนื่องจะลดการนำเข้ายาปฏิชีวนะ ลดต้นทุนการผลิตสุกร เพิ่มการส่งเนื้อสุกรไปต่างประเทศ เพิ่มความปลอดภัยต่อผู้บริโภคและส่งเสริมอาชีพการปลูกพืชสมุนไพรต่อไป

อย่างไรก็ตามในเรื่องของการนำสมุนไพรไปใช้ในการเลี้ยงสุกรเพื่อให้ง่ายเกิดผลดีและเกิดประโยชน์คุ้มค่าแก่ผู้ให้และผู้รับ (ผู้ให้ คือ หน่วยงานที่ทำการวิจัย ค้นคว้าในเรื่องนี้ สำหรับผู้รับ คือ เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร รวมถึงกลุ่มประชาชนผู้บริโภค) ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้นั้น การรับรู้ถึงความรู้สึคนึกคิดของกลุ่มบุคคลต่างๆ จะช่วยให้คณะผู้ทำงานได้ทราบว่าบุคคลเหล่านี้คิดเห็นอย่างไร โดยเฉพาะการบริโภคเนื้อสุกรที่เลี้ยงด้วยสมุนไพร เพื่อเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยและเป็นแนวทางต่อการส่งเสริมทางวิชาการต่อไปในอนาคตด้วย

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปและเจตคติของผู้บริโภคต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยบางประการกับเจตคติของการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบเจตคติของผู้บริโภคที่มีอายุต่างกันต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร

1.3 สมมุติฐานการวิจัย

1. ผู้บริโภคเนื้อสุกรที่มีเพศ อายุ รายได้ ความถี่ในการบริโภคเนื้อสุกร การตอบรับ การบริโภคเนื้อสุกร และแหล่งข้อมูลที่ได้รับในการบริโภคเนื้อสุกรต่างกัันมีเจตคติต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพรไม่แตกต่างกัน
2. ผู้บริโภคเนื้อสุกรที่อยู่ในกลุ่มอายุต่างกัันมีเจตคติการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพรไม่แตกต่างกัน

1.4 กำจำกัดความ

1. ผู้บริโภค หมายถึง ผู้บริโภคเนื้อสุกรในเขตจังหวัดสงขลา ซึ่งจำแนกเป็น 5 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มข้าราชการ 2) กลุ่มผู้ประกอบการร้านอาหารและภัตตาคาร 3) กลุ่มผู้ขายเนื้อสุกรและผู้เลี้ยงสุกร 4) กลุ่มทำงานบริษัทเอกชนและรัฐวิสาหกิจ 5) กลุ่มประชาชนทั่วไปในเขตและนอกเขตเทศบาลเมืองสงขลา

2. เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อสิ่งใด บุคคลใดและแสดงออกในทางพฤติกรรมต่อสิ่งนั้นว่าชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย สำหรับในการวิจัยนี้ได้จำแนกชุดเจตคติของผู้บริโภคเนื้อสุกร ซึ่งประกอบด้วยข้อความคิดเห็นหลายๆ ข้อ แต่ละข้อมีค่าเจตคติตามสเกลและระดับของความต่อเนื่อง 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างมาก เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างมาก

บทที่ 2

การตรวจเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับเจตคติ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524) ให้ความหมายว่า เจตคติหมายถึงความพร้อมในการกระทำของบุคคลต่อสิ่งใด บุคคลใด ความพร้อมดังกล่าวของบุคคลเห็นได้จากพฤติกรรมที่บุคคลแสดงต่อสิ่งนั้นว่าชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (2527) ที่กล่าวว่า เจตคติเป็นความรู้สึกของบุคคลที่ได้จากการเรียนรู้และประสบการณ์ แล้วแสดงสภาวะของร่างกายและจิตใจในด้านความพร้อมที่จะตอบสนองต่อบุคคลหรือสิ่งต่างๆ ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งใน 2 ลักษณะ กล่าวคือ แสดงความพร้อมที่จะเข้าไปหาเมื่อเกิดความรู้สึกชอบ เรียกว่า เจตคติที่ดีหรือทางบวก หรือแสดงความพร้อมที่จะหลีกเลี่ยงเมื่อเกิดความรู้สึกไม่ชอบ เรียกว่า เจตคติที่ไม่ดีหรือทางลบ

สมพงษ์ เกษมสิน (2526) ให้คำจำกัดความเจตคติว่า เป็นนามธรรมและเป็นผลทำให้เกิดการแสดงออกซึ่งพฤติกรรม แต่เจตคติไม่ใช่แรงจูงใจและแรงขับ หากแต่เป็นสภาพแห่งการพร้อมที่จะทราบถึงแนวทางของการสนองตอบของบุคคลหนึ่งต่อสิ่งเร้า

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2534) กล่าวว่า เจตคติเป็นเรื่องของความชอบ ความไม่ชอบ ความลำเอียง ความคิดเห็น ความรู้สึกเชื่อฟังใจของเราต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด มักจะเกิดขึ้นเมื่อเรารับรู้หรือประเมินผู้คนเหตุการณ์ในสังคม เราจะเกิดอารมณ์ความรู้สึกบางอย่างควบคู่กันไปกับการรับรู้ นั่นและมีผลต่อความคิดและปฏิกิริยาในใจของเรา ดังนั้นเจตคติจึงเป็นพฤติกรรมภายนอกที่อาจสังเกตได้ หรือพฤติกรรมภายในที่ไม่อาจสังเกตได้โดยง่าย แต่มีความโน้มเอียงที่จะเป็นพฤติกรรมภายในมากกว่าพฤติกรรมภายนอก

นิพนธ์ ดันธเสวี (2511) กล่าวว่า เจตคติเป็นสิ่งที่บ่งบอกการแสดงออกของบุคคลที่กระทำต่อสิ่งของ บุคคล หรือสถานที่เกี่ยวข้อง

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520) ให้ความหมายว่า เจตคติเป็นความคิดเห็นซึ่งมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ เป็นส่วนที่พร้อมจะมีปฏิกิริยาเฉพาะอย่างต่อสถานการณ์ภายนอก

อัลพอร์ต (Allport, 1969) กล่าวว่า เจตคติหมายถึงความพร้อมทางด้านจิตใจและประสาทอันเกิดจากประสบการณ์ของบุคคล ความพร้อมดังกล่าวมีทิศทางหรืออิทธิพลเหนือการตอบสนองของบุคคลต่อสิ่งของ บุคคล หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

อนาสตาซี (Anastasi, 1967) ให้คำจำกัดความเจตคติว่า หมายถึงความโน้มเอียงที่จะแสดงออกมาว่าชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งต่างๆ เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณี เชื้อชาติ และสถาบันต่างๆ

กู๊ด (Good, 1973) ให้คำจำกัดความเจตคติว่าเป็นความโน้มเอียงในการที่จะมีปฏิกิริยาเฉพาะอย่างต่อสิ่งของ สถานการณ์ หรือค่านิยม ซึ่งมักประกอบไปด้วยความรู้สึกและอารมณ์

ดังนั้นจากแนวคิดของนักจิตวิทยา เจตคติหมายถึงความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่ได้รับจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม อาจจะรู้สึกชอบ ไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เป็นด้วย ยอมรับหรือปฏิเสธก็ได้

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับเจตคติ

ทิตยา สุวรรณชฎ (2525) กล่าวว่า เจตคติเป็นสิ่งที่บ่งบอกทิศทางของอาการแสดงของบุคคลที่จะกระทำต่อบุคคล หรือสถานการณ์ และเป็นที่ยอมรับกันในระหว่างนักวิชาการว่า เจตคติมีลักษณะสำคัญ 4 ประการ คือ

1. เจตคติเป็นสภาวะก่อนที่พฤติกรรมได้ตอบ (predisposition to respond) ต่อเหตุการณ์หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยเฉพาะหรือจะเรียกว่าสภาวะที่พร้อมจะมีพฤติกรรมจริง

2. เจตคติจะมีความคงตัวอยู่ในช่วงระยะเวลา (persistent overtime) แต่มิได้หมายความว่า จะไม่มีการเปลี่ยนแปลง

3. เจตคติเป็นตัวแปรแฝงที่นำไปสู่ความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมกับความรู้สึกนึกคิด ไม่ว่าจะเข้าไปในรูปของการแสดงออกโดยวาจาหรือการแสดงความรู้สึก ตลอดจนการที่จะเผชิญหรือหลีกเลี่ยงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

4. เจตคติมีคุณสมบัติของแรงจูงใจในอันที่จะทำให้บุคคลประเมินผลและเลือกสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งหมายความว่า ไปถึงการกำหนดทิศทางของพฤติกรรมจริงด้วย

เชดส์คีย์ โฆวาสินธุ์ (2523) และประภาเพ็ญ สุวรรณ (2530) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า เจตคติมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการคือ

1. องค์ประกอบทางด้านพุทธิปัญญา (cognitive component) เป็นองค์ประกอบทางด้านความรู้ หรือความเข้าใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้า (object) นั้นๆ เพื่อเป็นเหตุผลในการที่จะสรุปรวมเป็นความเชื่อ หรือช่วยในการประเมินผลสิ่งเร้านั้นๆ

2. องค์ประกอบทางด้านท่าทีความรู้สึก (feeling component or affective component) เป็นองค์ประกอบทางด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเร้าต่างๆ เป็นเหตุการณ์ต่อเนื่องจากการที่บุคคลประเมินผลสิ่งเร้านั้นแล้วว่า พอใจหรือไม่พอใจ ต้องการหรือไม่ต้องการ ดีหรือเลวอย่างไร

3. องค์ประกอบทางด้านแนวโน้มทางพฤติกรรม (action component or behavioral component) เป็นองค์ประกอบทางด้านความพร้อมหรือความโน้มเอียงที่บุคคลจะประพฤติหรือปฏิบัติตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทิศทางที่จะสนับสนุนหรือคัดค้าน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อหรือความรู้สึกของบุคคลที่ได้มาจากการประเมินผล

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2534) กล่าวว่า การเปลี่ยนเจตคติขึ้นอยู่กับอิทธิพลต่อไปนี้

1. แหล่งข่าวสารรวมถึงผู้ให้ข่าวสาร ซึ่งเป็นแหล่งให้ความรู้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดเจตคติ เช่น ผู้ให้ข่าวเป็นคนที่น่าเชื่อถือ เป็นผู้ที่เป็นที่รักใคร่ เป็นบุคคลที่จะเกิดการถ่ายทอดความรู้สึกหรืออารมณ์ด้วย ตัวอย่างจากการโฆษณาชวนเชื่อของลัทธิการเมืองต่างๆ การเผยแพร่ศาสนา เป็นต้น

2. ผู้รับข่าวสาร ผู้รับข่าวสารจะถูกชักจูงให้เปลี่ยนเจตคติได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับสติปัญญา วิจารณ์ ความเชื่อมั่นในตัวเองของผู้รับ ผู้รับเป็นผู้เชื่อง่ายก็จะเปลี่ยนได้ง่าย

3. ข่าวสารหรือสื่อที่ใช้ สื่อที่ใช้ในการได้ข่าวสารนั้น ถ้าได้ทำบ่อยและซ้ำ พร้อมทั้งให้ความรู้สึกหรืออารมณ์ตรงกับผู้รับก็จะทำให้ผู้รับเปลี่ยนง่ายขึ้น

4. ปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ สภาพแวดล้อม เช่น เหตุการณ์ สถานการณ์ที่ทำให้ผู้รับรู้สึกว่าคุณอื่นได้เปลี่ยนเจตคติแล้วก็จะเกิดการเลียนแบบเอาอย่างขึ้น

กาญจนา คำสุวรรณ และนิตยา เสาร์มณี (2524) กล่าวว่าเจตคติอาจเกิดจากสาเหตุต่างๆ เหล่านี้ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดู เช่น เกิดในครอบครัวนับถือศาสนาพุทธ ก็จะมีความเลื่อมใสนับถือศาสนาพุทธไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจากได้พบเห็นและปฏิบัติอยู่ทุกวัน

2. จากประสบการณ์ส่วนตัว คนที่เคยถูกสุนัขกัดย่อมมีเจตคติที่ไม่ดีต่อสุนัขมากกว่าคนทั่วไป

3. การถูกบังคับให้ปฏิบัติไปนานๆ

4. การรักษาทางจิตใจเพื่อให้ออกคล้องกับพฤติกรรมใหม่

5. การเปลี่ยนเพื่อให้ออกคล้องกับพฤติกรรมใหม่

6. จากเหตุการณ์ที่ประทับใจ ซึ่งมักจะเป็นประสบการณ์เพียงครั้งเดียว

7. การรับเอาเจตคติเดิมของผู้อื่นที่มีอยู่แล้วมาเป็นเจตคติของเรา เช่น เมื่อเป็นนักศึกษาใหม่เรามักจะรับเอาเจตคติต่างๆ จากนักศึกษาเก่า

8. ลักษณะบุคลิกภาพของแต่ละคน เช่น บางคนมองโลกในแง่ร้าย ก็มีแนวโน้มที่จะมีเจตคติไม่ดีต่อสิ่งอื่นๆ

9. ความต้องการที่จะสมปรารถนา ทำให้เรามีเจตคติต่อสิ่งอื่นๆ เช่น คนไข้มีเจตคติที่ดีต่อหมอ เพราะหมอบริการดีหรือรักษาโรคเราให้หายได้

ไพบุลย์ อินทวิธา (2515) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงเจตคติจะเกี่ยวข้องกับลักษณะ 2 ประการ คือ ความคงที่กับความแปรผัน (stability & mobility) สังคมและวัฒนธรรมย่อมมีการเปลี่ยนแปลงเป็นประจำ ดังนั้นเจตคติจะมีการเปลี่ยนแปลงยึดหยุ่นไปตามสถานการณ์ทางสังคม และวัฒนธรรมดังกล่าวด้วยองค์ประกอบต่างๆ ที่มีผลต่อความคงที่และความผันแปรในเจตคติของบุคคลขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญดังนี้

- 1) ลักษณะพื้นเพครอบครัว
- 2) อายุหรือวัยวุฒิ
- 3) เชื้อชาติหรือความฉลาดปราดเปรื่อง
- 4) ระดับการศึกษา
- 5) ระดับชั้นทางสังคม
- 6) ลักษณะอาชีพ
- 7) สภาพภูมิศาสตร์

อุทัย หิรัญโต (2519) กล่าวว่าเจตคติของบุคคลนั้น มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงด้วยการศึกษา อบรม สั่งสอน และสิ่งแวดล้อม ความเจริญทางการศึกษา การคมนาคมติดต่อมีผลให้เจตคติของคนเปลี่ยนแปลงได้เป็นอันมาก ทั้งนี้เพราะบุคคลมีโอกาสสร้างสรรค์ และแลกเปลี่ยน ตลอดจนเลียนแบบความคิดเห็นกันได้มาก

ชูชีพ อ่อน โคนสูง (2518) กล่าวว่าเจตคติเป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งมีสาเหตุมาจากสิ่งเหล่านี้

- 1) เจตคติเปลี่ยนแปลงได้ เมื่อได้รับข้อมูลใหม่จากบุคคลหรือสื่อมวลชน
- 2) เมื่อได้รับประสบการณ์ตรงหรือความสะเทือนใจหรือประทับใจ

แนวความคิดการวัดเจตคติ

เนื่องจากการวัดเจตคติเป็นการวัดภาวะโน้มเอียงในการแสดงออกไม่ใช่เป็นการกระทำ แต่เป็นความรู้สึก ซึ่งมีลักษณะอัตนัย (subjective) บุคคลอาจไม่ให้ข้อเท็จจริงที่เป็นจริง เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัว และการแสดงออกไม่ว่าด้วยวาจา หรือการเขียนก็ตาม บุคคลมักได้ตรงตรงถึงความเหมาะสมตามสภาพการณ์ทางสังคม คือ ตามปกติวิสัย ตามการยอมรับ และการไม่ยอมรับ และการเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบของคนส่วนใหญ่ในสังคม

ดังนั้นจึงยังไม่มีผู้ใดค้นพบวิธีการวัดเจตคติโดยตรงที่สามารถชี้ได้ชัดเจน การวัดเจตคติจึงเป็นเพียงการประมาณการ (estimate) เจตคติของบุคคลนั้นเท่านั้นที่นิยมปฏิบัติกันอยู่ ในการหาข้อมูลเกี่ยวกับเจตคติใช้วิธีการต่างๆ ดังนี้

1) การสังเกตจากพฤติกรรมของบุคคล วิธีการนี้กระทำได้ยาก ถึงกระทำได้ผลลัพธ์ก็ยังไม่อาจให้ความมั่นใจได้ว่าจะตรงจริง ดังได้กล่าวแล้วว่าการแสดงออกของบุคคลเป็นอากัปกริยานั้นอาจไม่สะท้อนหรือส่อให้เราทราบถึงเจตคติที่แท้จริงของเขาได้

2) วิธีการรายงานด้วยคำพูด (verbal report) ซึ่งมักจะใช้แบบสอบถาม (questionnaire) และ/หรือการสัมภาษณ์ (interview) ที่มีลักษณะแบบปรนัย (objective)

3) วิธีแปลความ (interpretive method) วิธีที่ 3 นี้ เป็นวิธีหาเจตคติของบุคคลแบบอัตนัย โดยที่ผู้ถูกถามมักไม่ตระหนักถึงวัตถุประสงค์ของผู้ทำการศึกษา ไม่ระแวงสงสัยหรือหวั่นเกรงที่จะตอบคำถามหรือแสดงความรู้สึกนึกคิด และไม่ถูกจำกัดในการตอบทั้งทางด้านเวลาและขอบเขตของเนื้อหา เป็นวิธีที่สามารถวัดเจตคติของบุคคลได้ชัดเจน ละเอียด ถูกต้องที่สุด แต่มีข้อจำกัดอยู่ที่ว่าต้องใช้ผู้ศึกษาที่มีความสามารถ มีความชำนาญทางจิตวิทยาอย่างลึกซึ้ง และใช้เวลามาก จึงจะเหมาะสมสำหรับใช้กับคนจำนวนน้อย (สுவัดน์ เรื่องสกุล, 2536)

2.3 การวัดเจตคติ

เจตคติเป็นลักษณะของความคิดเห็น เป็นความรู้สึกของบุคคลที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2536) กล่าวว่า บุคคลมีเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งมากน้อยแตกต่างกัน เจตคติแม้จะเป็นนามธรรม (abstractions) แต่เป็นสิ่งที่จริงเป็นจังสำหรับบุคคลที่มีเจตคตินั้นๆ บทบาทของเจตคติต่อพฤติกรรมของคนมีมากแทบจะกล่าวได้ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิตมนุษย์ขึ้นอยู่กับเจตคติไม่ว่าจะเป็นเรื่องเล็กเรื่องใหญ่ หรือเรื่องสำคัญมากมายเพียงใดก็ตาม

ประโยชน์ของเจตคติ

จากการศึกษาของ เรณู เจริญศรี (2535) สรุปประโยชน์ของการวัดเจตคติไว้ คือ

1. วัดเพื่อทำนายพฤติกรรม
2. วัดเพื่อหาทางป้องกันและแก้ไข
3. วัดเพื่อหาสาเหตุและผล

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับเจตคติดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า ถ้าเราทราบเจตคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วเราสามารถทำนายพฤติกรรมของบุคคลได้ สามารถจะหาทางป้องกันและแก้ไข หรือลดความขัดแย้งในเรื่องต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น รวมทั้งเข้าใจสาเหตุและผลของพฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคลได้ สำหรับการวัดเจตคติเป็นการวัดสิ่งที่บ่งถึงผลรวมของ

มนุษย์เกี่ยวกับความชอบ ความรู้สึก ความอคติ ความคิดล่วงหน้า ความกลัว การขู่เข็ญ และความเชื่อถือทั้งหมดที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ จะมีข้อแตกต่างกันก็ตรงที่การตีความและวิธีการวัดเพราะบุคคลย่อมแตกต่างกันในด้านประสบการณ์ และปัจจัยอื่นๆ กิลฟอร์ด และฟรุชเตอร์ (Guilford and Fruchter, 1978) กล่าวถึงมาตรวัดเจตคติของลิเคอร์ว่า เป็นวิธีการที่นิยมใช้กันมากที่สุด เพราะสร้างง่าย รวดเร็ว และมีความเที่ยงสูง ประกอบด้วยข้อความคิดเห็นหลายๆ ข้อ และแต่ละข้อมีค่าเจตคติตามสากล ตามระดับของความต่อเนื่องจากไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (strongly disagree) ไม่เห็นด้วย (disagree) ไม่แน่ใจ (uncertain) เห็นด้วย (agree) และเห็นด้วยอย่างยิ่ง (strongly agree) โดยคะแนนที่ได้จากการวัดจะแบ่งเป็นช่วง ในแต่ละช่วงจะมีขนาดเท่าๆ กัน สำหรับในการศึกษานี้ ได้แบ่งช่วงของการวัดเจตคติออกเป็น 5 ช่วง จากลักษณะของข้อความที่เป็น positive statement ดังนี้คือ

เห็นด้วยอย่างมาก	5
เห็นด้วย	4
ไม่แน่ใจ	3
ไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างมาก	1

และในการแบ่งผลระดับเจตคติของผู้บริโภคโดยใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (absolute criteria)

กำหนดค่าเฉลี่ยเป็น 5 ช่วง ในการศึกษานี้แต่ละช่วงจะมีความหมายคือ

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง	4.21-5.00	เห็นด้วยอย่างมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง	3.41-4.20	เห็นด้วย
ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง	2.61-3.40	ไม่แน่ใจ
ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.81-2.60	ไม่เห็นด้วย
ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.00-1.80	ไม่เห็นด้วยอย่างมาก

2.4 การเลี้ยงสุกรในประเทศไทย

การเลี้ยงสุกรนั้นมีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับอาชีพเกษตรกรอย่างมากทั้งนี้จากเหตุผลที่ว่า

1. สุกรเปรียบเสมือนตลาดรองรับสินค้าเกษตร ทั้งนี้เนื่องจากสุกรสามารถเปลี่ยนสินค้าเกษตร เช่น ข้าวโพด ถั่วเหลือง ที่มีราคาต่ำให้เป็นเนื้อ
2. สุกรเปลี่ยนมูลค่าของผลผลิตการเกษตรให้มีค่ามากขึ้น เช่น เปลี่ยนราคาของรำข้าวโพด ถั่วเหลือง ที่มีราคาต่ำให้เป็นเนื้อที่มีราคาสูง

3. สุกกรสามารถใช้ประโยชน์ผลผลิตการเกษตรที่มีคุณภาพต่ำที่ไม่สามารถนำไปใช้เป็นอาหารมนุษย์ได้ เช่น ข้าวโพด ถั่วเหลือง หรือข้างฟางที่มีคุณภาพไม่ดี สามารถนำไปใช้เป็นอาหารได้แต่ก็นำมาใช้เลี้ยงสุกรได้
4. สุกกรสามารถเปลี่ยนวัสดุเศษเหลือจากโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ ให้มีราคามากขึ้น เช่น กากมะพร้าว กากปาล์มน้ำมัน กากถั่วเหลือง กากเมล็ดคางพารา จากโรงงานอุตสาหกรรม น้ำมันพืช หรือส่งเหลือจากโรงเหล้า เนื้อกระดูกปนจากโรงงานฆ่าสัตว์ เป็นต้น
5. มูลสุกรสามารถนำมาเป็นปุ๋ยบำรุงดิน หรือผลิตพลังงานในรูปแบบแก๊สชีวภาพ
6. มูลสุกรสามารถนำไปเป็นอาหารวัว หรืออาหารปลา เช่น การเลี้ยงสุกรบนบ่อปลา เป็นต้น

การผลิตสุกรในแถบประเทศเอเชียรอบๆ ประเทศไทยในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาไม่ค่อยมีอาการเปลี่ยนแปลงมากนัก ทั้งนี้เนื่องจากสุกรที่ผลิตได้นั้นจะถูกนำมาเพื่อเป็นอาหารมากกว่าเพิ่มหรือขยายจำนวนพ่อแม่สุกร และแนวโน้มความต้องการเนื้อสุกรเพื่อบริโภคนั้นยังสูงในแถบประเทศเอเชีย โดยเฉพาะฮ่องกง มีการนำเข้าสุกรเพื่อนำไปฆ่าสำหรับบริโภคในประเทศค่อนข้างสูง และประเทศญี่ปุ่นและฮ่องกง เช่นกัน ก็นำเข้าเนื้อสุกรมากที่สุดในทวีปเอเชีย ซึ่งแนวโน้มความต้องการสุกรเพื่อใช้บริโภคในเขตเอเชียเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งน่าจะเป็น โอกาสดีของประเทศไทยที่จะผลิตสุกรเพื่อการส่งออกในอนาคต

ยุทธนา ศิริวิธนนุกูล (2532) กล่าวว่า การเลี้ยงสุกรของประเทศไทยกำลังก้าวไปผลิตแบบอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว ทั้งผลิตเพื่อใช้บริโภคภายในประเทศและส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ นำเงินตราเข้าประเทศเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เพื่อให้การผลิตสุกรดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถผลิตสุกรให้มีคุณภาพชากตรงกับความต้องการของตลาดและผู้บริโภค ตลอดจนมีต้นทุนการผลิตต่อซึ่งจะสามารถแข่งขันกับสุกรของประเทศอื่นๆ ได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำเทคโนโลยีและวิชาการสมัยใหม่ เข้าไปประยุกต์ใช้กับการเลี้ยงสุกรในระบบฟาร์มสุกรทุกขนาด ตั้งแต่ขนาดย่อย ขนาดปานกลาง และขนาดใหญ่ อย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง จึงจะทำให้บรรลุเป้าหมายในการผลิตสุกรที่มีคุณภาพดีและต้นทุนต่ำ

2.5 ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตสุกร

การผลิตสุกรโดยทั่วไปนั้นมีปัจจัยหลายอย่างที่ควบคุม ได้แก่ ปัจจัยด้านการผลิต ปัจจัยด้านการตลาด และปัจจัยด้านเงินทุน

ปัจจัยด้านการผลิต (production factor) ปัจจัยด้านนี้จะมีผลต่อประสิทธิภาพในการผลิตสุกรให้มีคุณภาพดี ซึ่งได้แก่ พันธุ์ และการคัดเลือกพันธุ์ อาหารและการให้อาหาร การป้องกันและการรักษาโรค การจัดการแรงงาน และการจัดการในการเลี้ยงสุกร

ปัจจัยด้านการตลาด (marketing factor) การตลาดนั้นเป็นปัจจัยแรกที่จะควบคุมการขยายหรือลดกิจการทางด้านการเลี้ยงสุกร ซึ่งมีปัจจัยย่อยหลายอย่างที่ควบคุมเกี่ยวกับตลาดสุกร ได้แก่ การซื้อและการขายสุกรมีชีวิต ซึ่งมีปัจจัยย่อยหลายอย่างที่ควบคุมเกี่ยวกับตลาดของสุกร อาหารสัตว์และห้องเย็นสำหรับเก็บซากสุกร ความสะดวกในการขนส่งสัตว์และอาหาร มาตรฐานการกำหนดราคาสุกรมีชีวิตและซากสุกรหรือเนื้อสุกร นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับข้อมูลทางด้านการตลาดในประเทศ และต่างประเทศที่เกษตรกรจะได้รับ

ปัจจัยด้านแหล่งเงินทุน (financial factor) แหล่งเงินทุนนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งต่ออุตสาหกรรมการผลิตสุกร เนื่องจากกิจการด้านสุกรต้องใช้เงินทุนสูง แต่ก็ให้ผลตอบแทนที่เร็ว รัฐบาลหรือธนาคารจะสนับสนุนให้เกษตรกรขีมีเงินในอัตราดอกเบี้ยต่ำได้มากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เลี้ยงรายย่อย ถ้าขาดแหล่งเงินทุนแล้วมักจะประสบปัญหาในระยะยาว แต่ถ้าได้รับการสนับสนุนในเรื่องแหล่งเงินทุนที่ดีแล้ว จะทำให้อุตสาหกรรมผลิตเนื้อสุกรขยายตัวได้ และทำรายได้ให้กับประเทศชาติมากพอสมควร

นอกจากนี้ ยุทธนา ศิริวัธนกุล (2532) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า เป้าหมายของธุรกิจการเลี้ยงสุกรนั้น ผู้เลี้ยงต้องการที่จะเลี้ยงสุกรให้ได้ผลผลิตสูง มีอัตราการเจริญเติบโตได้ดี สามารถเปลี่ยนอาหารไปเป็นเนื้อสุกรได้สูง นั่นคือใช้ระยะเวลาในการเลี้ยงสุกร ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งส่งตลาด และใช้อาหารน้อย การเพิ่มน้ำหนักตัว ตลอดจนให้คุณภาพของเนื้อดีตามความต้องการของผู้บริโภค ซึ่งวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้มีปัจจัยอันหนึ่งที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พันธุ์สุกร ซึ่งสุกรแต่ละพันธุ์จะมีคุณสมบัติแตกต่างกันไปบางพันธุ์ให้เนื้อแดงสูง เติบโตไว บางพันธุ์เจริญเติบโตเร็วและมีประสิทธิภาพในการเปลี่ยนอาหารเป็นเนื้อได้ดีด้วย นอกจากนี้สุกรแต่ละพันธุ์ก็มีความแตกต่างกันในเรื่องความสมบูรณ์พันธุ์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ขึ้นอยู่กับพันธุ์ของสุกร สุกรที่เริ่มเลี้ยงในเมืองไทยแต่เดิมนั้นเป็นพันธุ์พื้นเมือง ได้แก่ พันธุ์ราด พันธุ์พวง ซึ่งมีสายเลือดมาจากสุกรพันธุ์ไพล่า ในระยะต่อมาได้มีการนำสุกรจากแถบยุโรป และสหรัฐอเมริกาเข้ามาเลี้ยงในเมืองไทยมากขึ้น โดยผ่านทางหน่วยงานของราชการ ได้แก่ พันธุ์ลาร์จไวท์ (large white) แลนด์เรซ (landrace) ดูรอก (duroc) ซึ่งสุกรทั้ง 3 พันธุ์ เป็นที่นิยมเลี้ยงมาจนถึงปัจจุบัน สำหรับพันธุ์แฮมเชียร์ (hampshire) พิเทรน (pietrain) เบอร์กเชียร์ (berkshire) เป็นพันธุ์ที่ไม่เป็นที่นิยมเลี้ยงของสุกรผู้เลี้ยงสุกรไทยมาเป็นเวลานานเช่นกัน

2.6 อาหารและการผลิตอาหารสุกร

เป็นที่ทราบกันดีว่าต้นทุนในการผลิตสุกรนั้นประมาณ 70-80 เปอร์เซ็นต์ของต้นทุนทั้งหมดเป็นค่าอาหาร และเนื่องจากสุกรเป็นสัตว์กระเพาะเดี่ยว จึงมีความต้องการอาหารชั้นเกือบทั้งหมด ไม่เหมือนพวก วัว ควาย แพะ แกะ ซึ่งเป็นสัตว์กระเพาะรวม สามารถใช้อาหารหยาบได้ ทั้งนี้เนื่องจากในกระเพาะรวมมีแบคทีเรีย และจุลินทรีย์ชนิดต่างๆ ช่วยในการย่อยอาหารต่างๆ โดยเฉพาะเชื้อเอนไซม์จะใช้เป็นแหล่งของพลังงาน แต่สำหรับในสุกรนั้นต้องอาศัยน้ำย่อยในการย่อย โภชนะต่างๆ ได้แก่ โปรตีน คาร์โบไฮเดรต ไขมัน ให้อยู่ในรูปที่ง่ายต่อการดูดซับ นำไปใช้ในร่างกาย ในส่วนอาหารที่สุกรกินเข้าไปเพื่อทำให้ร่างกายเจริญเติบโต และทำให้ระบบต่างๆ ของสุกรทำงานได้อย่างเป็นปกติ นั้น จะต้องประกอบด้วยโภชนะต่างๆ ทางเคมี ได้แก่ โปรตีน คาร์โบไฮเดรต ไขมัน ไวตามิน และน้ำอย่างพอเพียงสำหรับโภชนะที่จำเป็นสำหรับสุกรนั้น สามารถแบ่งเป็นกลุ่มใหญ่ๆ ได้คือ

1. อาหารพลังงาน ได้แก่ คาร์โบไฮเดรต เยื่อใย ไขมัน และกรดไขมัน
2. อาหารโปรตีน และกรดอะมิโน
3. ไวตามิน
4. แร่ธาตุและ
5. น้ำ

นอกจากนี้สุกรยังต้องการพลังงานเพื่อทำให้ระบบต่างๆ ของร่างกายสามารถทำงานได้อย่างปกติในการดำรงชีพ การเจริญเติบโต และการสืบพันธุ์ หน่วยที่ใช้วัดพลังงานในอาหาร คือ แคลอรี กิโลแคลอรี เมกกะแคลอรี เทอม และบี.ที.ยู แต่ที่นิยมใช้คือ กิโลแคลอรี พลังงานมีอยู่ในวัตถุดิบอาหารสัตว์ เรียกว่า พลังงานรวม ซึ่งเป็นความร้อนที่เกิดขึ้นเมื่อวัตถุดิบนั้นถูกเผาไหม้ พลังงานในอาหารที่สัตว์กินเข้าไปนั้นไม่ได้หมายความว่าสัตว์สามารถย่อยดูดซับนำไปใช้ประโยชน์ได้ทั้งหมด บางส่วนจะถูกขับออกจากร่างกาย ปนมากับอุจจาระและปัสสาวะ

ปัจจุบันอาหารสำเร็จรูป หรืออาหารผสมที่ใช้เลี้ยงสุกรมักจะเพิ่มขึ้นโดยใช้วัตถุดิบไม่กี่ชนิดหรือใช้วัตถุดิบที่มีจากผลพลอยได้จากอุตสาหกรรมเกษตร กอร์ปกับพันธุ์สุกรในปัจจุบันมีอัตราการเจริญเติบโตเร็วมาก ทำให้ความต้องการโภชนะต่างๆ สูงขึ้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวบางครั้งจึงพบว่าอาหารสุกรที่ผลิตหรือทำขึ้นมาไม่ครบถ้วนไม่เพียงพอกับความต้องการ เพื่อการเจริญเติบโตเต็มที่ของสุกร การเสริมกรดอะมิโนสังเคราะห์ให้จึงได้ถูกนำมาใช้ในอาหาร เพื่อให้ได้กรดอะมิโนชนิดนั้นๆ ครอบคลุมความต้องการในระดับสูงมาผสมในอาหาร เพื่อแก้ปัญหากรดอะมิโนบางชนิดที่ไม่เพียงพอในสุกรอาหาร กรดอะมิโนสังเคราะห์ที่นิยมและพบอยู่บ่อยในการใช้เสริมในอาหารสุกร ได้แก่ ไลซีน เมธิโอนีน ทรีโอนีน และทริฟโทเฟน ซึ่งทั้ง 4 ชนิดนี้ สามารถหาซื้อได้ในประเทศไทยแล้วเช่นกัน

ยุทธนา สิริวิชญ์นุกูล (2542) ได้กล่าวถึงภาวะการสำรวจการเลี้ยงสุกรในประเทศไทย พบว่า ผู้ประกอบการมักจะผสมยาปฏิชีวนะในอาหารเพื่อเร่งการเจริญเติบโต ป้องกันโรคและช่วยลดต้นทุนการผลิต ซึ่งอาจทำให้ยาปฏิชีวนะตกค้างในเนื้อสุกรและส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้บริโภค ได้ อย่างไรก็ตามในปี 2542 ประเทศในกลุ่มยุโรปได้ประกาศห้ามใช้ยาปฏิชีวนะในอาหารสัตว์เพื่อความเจริญเติบโต และได้ประกาศห้ามนำเนื้อสัตว์ที่มียาปฏิชีวนะตกค้างเข้าในประเทศสหภาพยุโรปและประเทศญี่ปุ่นอย่างเด็ดขาด สำหรับบางประเทศในทวีปเอเชีย ดังเช่น ญี่ปุ่น ฮองกง สิงคโปร์ ยังคงรับเนื้อสุกรไปจากประเทศไทยแต่อยู่ในปริมาณที่น้อย โดยส่งไปในลักษณะเนื้อต้มสุกชิ้นใหญ่ เพราะมีปัญหาเรื่องคุณภาพและสารตกค้าง การเลี้ยงสุกรเพื่อให้ได้ผลผลิตสูงต้นทุนต่ำ จำเป็นต้องผสมยาปฏิชีวนะในอาหารสุกรเพื่อเร่งการเจริญเติบโตและป้องกันโรค ทำให้อาจมียาปฏิชีวนะตกค้างในเนื้อสุกรและผลิตภัณฑ์จากเนื้อสุกร ซึ่งเป็นผลเสียต่อสุขภาพอนามัยของผู้บริโภค วิธีการหนึ่งที่จะช่วยลดปัญหาดังกล่าวได้คือ การนำสมุนไพรที่มีมากในประเทศไทยมาทดแทนยาปฏิชีวนะในการเลี้ยงสุกร ซึ่งมีความปลอดภัย ราคาถูก ก็จะเป็นการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มคุณภาพเนื้อสุกรที่ผลิตได้ สำหรับประเทศไทยนั้น จากผลการศึกษาดานิศ ทวีดิยานนท์ (2541) ได้ทำการตรวจหายาปฏิชีวนะในเนื้อและตับสุกร โดยทำการเก็บตัวอย่างเนื้อและตับ 180 ตัวอย่าง จากภาคต่างๆ ของประเทศไทย คือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน ภาคใต้ และกรุงเทพฯ จำนวน 30, 45, 30, 30, และ 45 ตัวอย่าง ตามลำดับผลการวิเคราะห์ได้แสดงในตารางที่ 1

ตาราง 1 แสดงผลวิเคราะห์ปริมาณยาเฉลี่ยตกค้างในเนื้อและตับของสุกรที่เก็บตัวอย่างจากภาคต่างๆ ของประเทศไทย ปี พ.ศ 2539-2540 (N=180) (หน่วย :ppm)

ชนิดของยา	ชนิดของเนื้อเยื่อ	กรุงเทพฯ	เหนือ	กลาง	อีสาน	ใต้	%ตัวอย่างที่ตรวจพบ
Oxytetracycline	เนื้อ	0.011 (0-0.062)	0.014 (0-0.102)	0.003 (0-0.031)	0.011 0-0.047	0.023 0-0.191	22.2
	ตับ	0.030 (0-0.166)	0.041 (0-0.234)	0.120 (0-0.507)	0.181 0-0.517	0.635 0-3.736	50.6
Tetracycline	เนื้อ	0.067 0-0.188	0.053 0-0.218	0.060 0-0.207	0.044 0-0.131	0.038 0-0.115	56.1
	ตับ	0.996 0-1.796	0.928 02.971	1.185 0-3.819	1.159 0-2.762	0.902 0-1.575	70.0
Oxiline acid	เนื้อ	0.006 0-0.028	ND	ND	0.043 0-0.203	0.009 0-0.057	13.9
	ตับ	0.003 0-0.025	0.120 0-0.75	0.006 0-0.052	0.004 0-0.026	0.006 0-0.036	16.7

ตาราง 1 (ต่อ)

ชนิดของยา	ชนิดของเนื้อเยื่อ	กรุงเทพฯ	เหนือ	กลาง	อีสาน	ใต้	%ตัวอย่างที่ตรวจพบ
Chlortetracycline	เนื้อ	ND	ND	ND	ND	ND	0
	ตับ	ND	ND	ND	ND	ND	0
Flumequine	เนื้อ	0.030 0-0.127	0.056 0-0.133	0.029 0-0.129	0.122 0-0.696	0.076 0-0.257	49.4
	ตับ	0.031 0-0.084	0.098 0-0.217	0.077 0-0.256	0.114 0-0.235	0.172 0-0.422	63.9
Norfloxacin	เนื้อ	0.018 0-0.090	0.018 0-0.059	0.012 0-0.079	0.040 0-0.092	0.012 0-0.042	35
	ตับ	0.017 0-0.060	0.150 0-0.842	0.027 0-0.128	0.071 0-1.586	0.019 0-0.075	38.3
Sulfadimethoxine	เนื้อ	0.027 0-0.103	ND	0.011 0-0.089	0.025 0-0.119	0.014 0-0.105	18.9
	ตับ	0.059 0-0.202	ND	0.054 0-0.141	0.055 0-0.188	0.069 0-0.139	56.7
Sulfathiazole	เนื้อ	0.017 0-0.067	0.010 0-0.072	0.004 0-0.046	ND	0.013 0-0.051	19.9
	ตับ	ND	0.143 0-0.866	0.002 0-0.083	0.281 0-1.690	0.010 0-0.065	8.9
Enrofloxacin	เนื้อ	1.313 0-3.519	1.633 0-4.319	1.004 0-2.804	1.824 0-4.464	1.207 0-2.766	69.4
	ตับ	0.972 0-2.600	1.712 0-3.852	0.754 0-1.594	0.980 0-2.688	0.744 0-2.010	82.8
Sulfamethazine	เนื้อ	0.102 0-0.476	0.634 0-0.720	0.180 0-0.969	0.391 0-2.242	0.419 0-1.247	62.8
	ตับ	0.173 0-1.130	0.217 0-1.310	0.053 0-0.490	0.116 0-2.299	0.005 0-0.383	27.8
Sulfaquinoxaline	เนื้อ	ND	0.024 0-0.093	0.008 0-0.077	ND	0.010 0-0.062	11.1
	ตับ	0.053 0-0.190	0.024 0-0.079	0.051 0-0.151	0.027 0-0.166	0.066 0-0.115	51.7
Sulfamerazine	เนื้อ	0.142 0-0.992	0.269 0-1.116	0.077 0-0.708	0.419 0-2.943	0.488 0-1.534	25.6
	ตับ	0.017 0-0.114	0.276 0-1.317	0.109 0-0.359	0.406 0-2.212	0.034 0-0.209	35.7

ที่มา : คัดแปลงจากดำนิส (2541)

2.7 การผลิตสุกรในภาคใต้

ข้อมูลพื้นฐานการปศุสัตว์ของสำนักงานปศุสัตว์เขต 9 (2540) ได้กล่าวถึงการเลี้ยงสุกรในเขต 9 ทั้งหมด ซึ่งครอบคลุมจังหวัดต่างๆ ในภาคใต้ คือ สงขลา พัทลุง ตรัง สตูล ยะลา ปัตตานี นราธิวาส (ดังแสดงในภาพประกอบ 2) นั้นระบุไว้ว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรไม่ว่าจะเป็นเกษตรกรรายย่อยและรายที่เลี้ยงในเชิงธุรกิจมีเป้าหมายการเลี้ยงเหมือนกัน คือ เพื่อการบริโภคในประเทศเท่านั้น ถึงแม้ว่าในบางครั้งมักจะประสบปัญหาโรคสุกรตกต่ำ และภาวะขาดแคลนสุกรบริโภค ซึ่งดำเนินไปตามระบบของการตลาด แต่ประเด็นที่น่าสนใจและนำมาพิจารณากันคือ

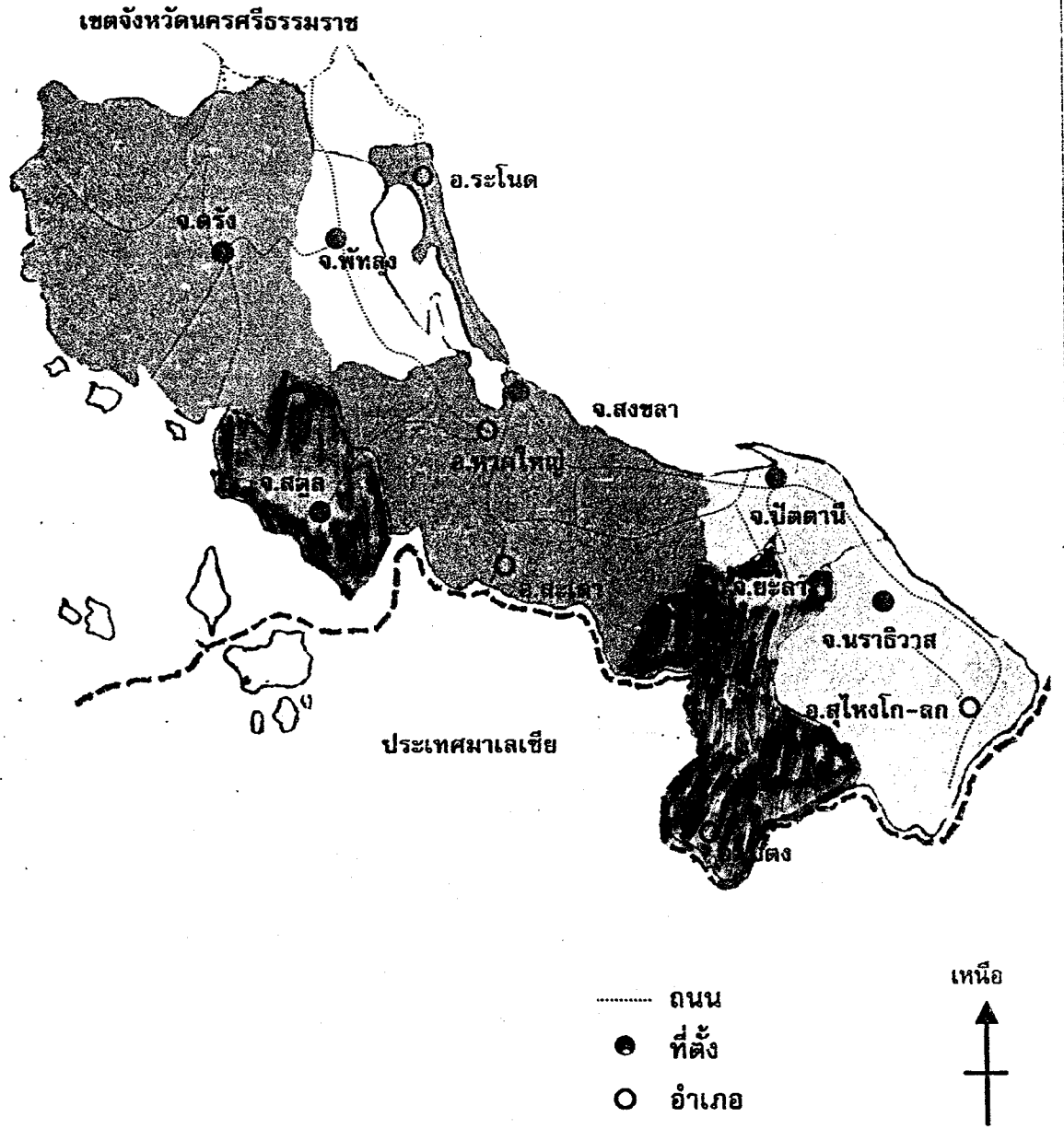
ต้นทุนด้านอาหารสัตว์ เนื่องจากวัตถุดิบอาหารสัตว์สำหรับสุกรนั้นพื้นที่ในภาคใต้นับว่าราคาแพงที่สุด ส่วนใหญ่นำลงมาจากภาคกลาง เป็นเหตุให้ต้นทุนการผลิตในภาคใต้สูงกว่าภาคอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศมาเลเซีย ซึ่งมีการเอื้ออำนวยให้เกษตรกรผู้เลี้ยงเป็นอย่างมากในเรื่องของอาหารสัตว์ ต้นทุนการผลิตของประเทศมาเลเซียจะต่ำกว่าของผู้เลี้ยงสุกรในภาคใต้ของเรา อันเป็นสาเหตุหนึ่งที่มีผลทำให้การนำสุกรจากภาคกลางและประเทศมาเลเซียมาจำหน่ายในภาคใต้ ทำให้เกษตรกรผู้เลี้ยงประสบปัญหาไม่สามารถจำหน่ายสุกรในราคาที่เหมาะสม ซึ่งเป็นสาเหตุที่ราคาสุกรมีชีวิตอยู่ในระดับเดียวกันแล้ว หรือต่างกันไม่มากประมาณ 1-2 บาทต่อกิโลกรัม สุกรมีชีวิต ปัญหาการลักลอบสุกรสู่ภาคใต้จะไม่เกิดขึ้น เกษตรกรก็สามารถจำหน่ายสุกรในราคาที่คุ้มทุน อันจะทำให้ภาวะสุกรชำแหละก็ไม่สูงเกินไป ซึ่งเป็นผลดีต่อการบริโภคและประเทศชาติต่อไป สำหรับในพื้นที่เขต 9 นั้น ที่น่าจะมีการส่งเสริมการเลี้ยงสุกรธุรกิจเพื่อผลิตบริโภคภายในประเทศและมีการเลี้ยงอยู่บ้างแล้วคือ ในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา จังหวัดตรัง และจังหวัดพัทลุง เนื่องจากมีโรงงานผลิตอาหารสัตว์และวัตถุดิบ ซึ่งเป็นผลพลอยได้จากโรงสีข้าว เช่น รำ และปลายข้าวอยู่มาก สำหรับรายละเอียดเพิ่มเติมถึงจำนวน สถานที่ที่ดำเนินกิจกรรมด้านการเลี้ยงสุกร

ในด้านการใช้สมุนไพรในการเลี้ยงสุกรในภาคใต้นั้นมีการวิจัยน้อยมาก ทั้งในเรื่องของสมุนไพรที่จะใช้และวิธีการใช้ จากการศึกษาเปรียบเทียบการใช้สมุนไพรในคนพบว่าสมุนไพรหลายชนิดที่ใช้รักษาโรกระบบทางเดินอาหาร เช่น เปลือกต้นแค กะลามะพร้าว ใบฝรั่งและผลฝรั่งดิบ ใบทับทิมและเปลือกทับทิม เปลือกผลมังคุด ใบฟ้าทะลายโจร ใบชาจีน ไพลและขมิ้นชัน ฯลฯ สำหรับสมุนไพรที่ใช้รักษาโรกระบบทางเดินหายใจ เช่น รากมะอึก จันทน์ ใบฟ้าทะลายโจร เป็นต้น โรกระบบทางเดินอาหาร และโรกระบบทางเดินหายใจ ได้ทำความเสียหายให้แก่อุตสาหกรรมการเลี้ยงสุกรเป็นอย่างมาก จากรายงานของฟาร์มเลี้ยงสุกรของบริษัทเบทาโกรภาคใต้ จำกัด พบว่า ลูกสุกรตั้งแต่เกิดถึงหย่านม (หย่านมอายุ 21 วัน) ประมาณ 8-12 เปอร์เซ็นต์ จะตายด้วยสาเหตุโรคท้องร่วงที่เกิดจากเชื้อ *E. coli* (*Escherichia coli*) เป็นหลัก ซึ่งฟาร์มที่เลี้ยงแม่สุกรประมาณ 2,000 ตัว จะสูญเสียลูกสุกรก่อนหย่านมประมาณ 3,520-5,280 ตัวต่อปี เมื่อคิดเป็นมูลค่า

แล้วประมาณปีละ 1.7-2.6 ล้านบาท (ยุทธนา ศิริวัชนนกุล, 2545) และถ้าประเทศไทยมีแม่สุกรประมาณ 6 แสนตัว จะทำให้ต้องสูญเสียมูลค่าประมาณปีละ 510-780 ล้านบาท นอกจากนี้หลังหย่านมถึงส่งโรงฆ่าสุกรจะตายอีกประมาณ 2-3 เปอร์เซ็นต์ ด้วยโรกระบบทางเดินอาหารและโรกระบบทางเดินหายใจ ซึ่งคิดเป็นมูลค่าประมาณ 360 ล้านบาท ซึ่งการสูญเสียสุกรดังกล่าวเป็นการเลี้ยงในสภาพปกติที่มีการใช้ยาปฏิชีวนะและสารเคมีคล้ายยาปฏิชีวนะ หากไม่มีการใช้ยาดังกล่าวจะมีเปอร์เซ็นต์การสูญเสียมากกว่านี้หลายเท่า

ด้วยเหตุนี้เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรในภาคใต้จึงจำเป็นต้องใช้ยาปฏิชีวนะและสารเคมีคล้ายยาปฏิชีวนะเพื่อรักษาสุกรที่ป่วยและใส่ในอาหารในระดับป้องกันโรค จนกระทั่งส่งสุกรเข้าสู่โรงฆ่าจึงทำให้เนื้อสุกรที่ได้มีสารพิษตกค้างแบบหลีกเลี่ยงไม่ได้ และหากเกษตรกรไม่ใช้ยาและสารเคมีดังกล่าวจึงควรมีการศึกษาหาสารชนิดอื่นๆ ที่ไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภคมาให้เกษตรกรใช้ในการเลี้ยงสุกร

ภาพประกอบ 2 แผนที่แสดงจังหวัดต่างๆ ที่เลี้ยงสุกรในเขตความรับผิดชอบของสำนักปศุสัตว์เขต 9
 ที่มา : สำนักปศุสัตว์เขต 9 (2540)

ตาราง 2 แสดงจำนวนสุกรที่เลี้ยงและจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรจังหวัดต่างๆ ในภาคใต้ในปี พ.ศ. 2540

จังหวัด	สุกร									
	สุกรพันธุ์				สุกรขุน		สุกรพื้นเมือง		สุกรทั้งหมด	
	พ่อพันธุ์ (ตัว)	แม่พันธุ์ (ตัว)	ลูกสุกร (ตัว)	เกษตรกร (ราย)	จำนวนสุกร (ตัว)	เกษตรกร (ราย)	จำนวนสุกร (ตัว)	เกษตรกร (ราย)	จำนวนสุกร (ตัว)	เกษตรกร (ราย)
1. สงขลา	1,828	25,060	88,873	5,313	134,305	9,884	1,881	356	251,947	15,553
2. พัทลุง	852	9,112	24,612	3,224	72,107	4,627	3,979	970	110,662	8,821
3. ตรัง	696	5,328	25,526	1,762	40,325	6,319	511	150	72,386	8,231
4. สตูล	186	798	4,269	247	11,033	567	-	-	16,286	814
5. ยะลา	182	952	4,839	217	10,896	468	268	126	17,137	811
6. ปัตตานี	845	2,156	4,201	1,089	7,406	656	851	358	15,259	2,103
7. นราธิวาส	116	1,132	2,877	226	5,728	185	1,619	580	11,472	991
รวม	4,705	44,538	155,197	12,078	281,800	22,706	8,909	2,540	495,149	37,324

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์เขต 9 (2540)

หมายเหตุ : สุกรขุน คือ สุกรที่เลี้ยงส่งขายสู่ตลาดเพื่อการบริโภค โดยเริ่มคิดเป็นสุกรขุนเมื่ออายุได้ 5 เดือน หรือน้ำหนัก 7 กิโลกรัมขึ้นไป และจะขายเมื่ออายุประมาณ 7 เดือน น้ำหนัก 100 กิโลกรัมขึ้นไป เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรทั้งหมด คือ เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรซึ่งในรายหนึ่งๆ อาจจะเลี้ยงหลายพันธุ์

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ สมุนไพร และการใช้สมุนไพรในสุกร

ไพพรรณ รัตตสาร (2524) ได้ศึกษาเรื่องความรู้ เจตคติเกี่ยวกับภาวะประชากรของผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสงขลา จำนวน 316 ราย พบว่า รายได้และการสัมผัสสื่อมวลชน ความบ่อยครั้งของการอ่านหนังสือพิมพ์ต่อสัปดาห์ที่ต่างกัน มีผลต่อเจตคติของผู้ใหญ่บ้านเกี่ยวกับภาวะประชากรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กฤษณี มหาวิทยาลัย (2531) ทำการศึกษาเรื่องเจตคติในการดำเนินการเบื้องต้นของประธานกรรมการหมู่บ้าน ตามโครงการปรีณรงค์คุณภาพชีวิต และความจำเป็นพื้นฐานในจังหวัดชัยนาท พบว่า ความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติมีความสัมพันธ์ในทางบวก คือ เมื่อประธานกรรมการหมู่บ้านมีความรู้ ความเข้าใจ โครงการปรีณรงค์คุณภาพชีวิต และความจำเป็นพื้นฐานระดับดีแล้ว จะทำให้เจตคติต่อโครงการวิจัยดังกล่าวดีไปด้วย

การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช กรมส่งเสริมการเกษตร (2539 อ้างจาก กฤษฎา นิคมรัตน์ สุรัช จิตปาโล และตรีธร แก้วเฉย, 2541) ได้กล่าวถึงการใส่สารสกัดจากสะเดาว่า สะเดาเป็นพืชที่มีประโยชน์ทั้งด้านป่าไม้ ด้านอุตสาหกรรม และด้านเกษตรกรรม คุณประโยชน์เป็นพืชสมุนไพร

ช่วยบำรุงสุขภาพร่างกายของมนุษย์ จึงนิยมปลูกสะเดาไว้สำหรับเป็นอาหาร นอกจากนี้สะเดายังมีประโยชน์ในการใช้เป็นสารป้องกันและกำจัดศัตรูพืชได้หลายชนิด แมลงศัตรูพืชที่สามารถควบคุมได้ด้วยสารสกัดสะเดา ได้แก่

1. แมลงที่ใช้สารสะเดาป้องกันกำจัดได้ดี คือ หนอนใยผัก หนอนหน้างเหนียว หนอนกระทู้ชนิดต่างๆ หนอนกินใบ หนอนเจาะยอด หนอนซอนใบ หนอนม้วนใบ หนอนผีเสื้อกะโหลก
2. แมลงที่ใช้สารสกัดจากสะเดาป้องกันกำจัดได้ผลปานกลาง คือ เพลี้ยจักจั่น หนอนเจาะสมอฝ้าย หนอนต้นกล้าถั่ว หนอนเจาะดอกกล้วยไม้ แมลงหวี่ขาว แมลงวันทอง เพลี้ยไก่แจ้ เพลี้ยอ่อน
3. แมลงที่ใช้สารสกัดจากสะเดาป้องกันกำจัดศัตรูพืชได้ผลน้อย คือ หนอนเจาะฝักถั่ว เพลี้ยไฟ ตัวเต็มวัยของมวนชนิดต่างๆ เช่น มวนแดง มวนเขียว ตัวเต็มวัยของด้วงชนิดต่างๆ เช่น ด้วงหมัดกระโดด ไรชนิดต่างๆ

เกรียงไกร จำเริญมา (2535 อ้างจาก กฤษฎา นิคมรัตน์ สุรัช จิตปาโล และตรีธร แก้วนุช, 2541) ได้กล่าวถึงสารสกัดจากสมุนไพรมะเขือเทศ เช่น สะเดา ข่า และตะไคร้หอม ว่ามีคุณสมบัติเป็นสารไล่สารยับยั้งการเจริญเติบโตและเป็นสารฆ่าแมลง ในการใช้จะให้ผลคุ้มค่าในแง่การลดอันตรายที่มีต่อตัวทำ ตัวเบียน นก ปลา ผู้ใช้ ผู้บริโภค และสภาพแวดล้อม แต่การลงทุนยังสูงอยู่บ้างเนื่องจากการผสมสูตรอาจยังไม่ดีพอ สารออกฤทธิ์จึงสลายตัวได้เร็ว จึงต้องฉีดพ่นบ่อยครั้ง

สุขสันต์ สุขธิผลไพบูรณ์ (2539) กล่าวว่านักวิจัยแห่งศูนย์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ-ตะวันตก รัฐฮาวาย สหรัฐอเมริกา ได้ชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพของต้นสะเดาพืชพื้นเมืองของอินเดีย ปากีสถาน บังกลาเทศ ซึ่งมีสารควบคุมศัตรูพืชอยู่ในใบ เปลือก ลำต้น ผล เมล็ดสะเดา สามารถกำจัดแมลงมากกว่า 100 ชนิด รวมทั้งไร ไรเดือนฝอยรากปม และไรเดือนฝอยรากแผล

กองวัตภูมิพิชการเกษตร กรมวิชาการเกษตร (2537 กฤษฎา นิคมรัตน์ สุรัช จิตปาโล และตรีธร แก้วนุช, 2541) ได้ศึกษาพบว่า สะเดา 3 ชนิดมีปริมาณ Azadirachtin แตกต่างกันโดยสะเดาไทยกับไม้เทียมมีปริมาณสารใกล้เคียงกัน โดยเฉลี่ย 4 มิลลิกรัมต่อกรัมเนื้อในเมล็ด และสะเดาอินเดียมีสารสูงสุดคือ เฉลี่ย 7.7 มิลลิกรัมต่อกรัมเนื้อในเมล็ด นอกจากนี้ยังพบว่าอายุของต้นสะเดา แหล่งปลูกสะเดา ระยะเวลาการเก็บเกี่ยวผลสะเดา การเก็บรักษาเมล็ด มีผลทำให้ปริมาณ Azadirachtin ในเมล็ดสะเดาแตกต่างกัน

มยุรา สุนย์วีระ (2535) ได้ทำการศึกษารื่องผลของพืชสมุนไพรบางชนิดต่อการป้องกันการเข้าทำลายของด้วงถั่วเขียว โดยใช้พืชสมุนไพร 5 ชนิด คือ กระเพรา น้อยหน่า ว่านหางจระเข้ สะเดา และสาบเสือ ในการป้องกันการเข้าทำลายของด้วงถั่วเหลือง *Callosobruchus chinensis* L. ในสภาพห้องปฏิบัติการ (อุณหภูมิเฉลี่ย 33 องศาเซลเซียส ความสัมพันธ์เฉลี่ย 77%) โดยใช้ส่วนใบ

ของพืชสมุนไพรแต่ละชนิดมาบดแล้วนำไปคลุกเมล็ดถั่วเขียวในอัตรา 2 กรัมต่อถั่วเขียว 20 กรัม ฟิ้งเมล็ดให้แห้งแล้วปล่อยให้ตัวเต็มวัยด้วงถั่วเหลืองอายุ 2 วัน จำนวน 5 คู่ ปล่อยให้แมลงวางไข่ 1 วัน แล้วร่อนแมลงออก ซึ่งจากการทดลองพบว่า สะเดาให้ผลในการป้องกันการทำลายของด้วงถั่วเหลืองได้ดีที่สุด คือ 30 วัน ซึ่งจะแตกต่างกนทางสถิติเมื่อเปรียบเทียบกับพืชสมุนไพรชนิดอื่นและไม่ใช้พืชสมุนไพร รองลงมาคือ สาบเสือ ว่านหางจระเข้ กระจเพรา น้อยหน่า และไม่ใช้สมุนไพร

มิเชล (Michell. 1994) ได้ทำการศึกษาถึงความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการใช้สารสกัดจากพืชในการกำจัดศัตรูพืชในภาคเหนือของประเทศไทย พบว่ามีปัจจัยหลายประการที่มีผลต่อการใช้ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านเทคนิค ได้แก่ ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้ การมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อย ความคงทนในการป้องกันศัตรูพืช ความสอดคล้องกับชีวิตประจำวัน ลักษณะของเกษตรกร ความยากง่ายในการจัดเตรียมและการใช้
2. ปัจจัยภายใน ได้แก่ ความพอใจ ความรู้สึกเป็นเจ้าของ การมีประสบการณ์จากการเจ็บป่วย เนื่องจากการใช้สารสังเคราะห์ ความขยันและความกระตือรือร้น และความเชื่อทางศาสนาว่าสารสกัดจากพืชจะไม่ฆ่าแมลง แต่จะทำให้แมลงไม่มารบกวน
3. ปัจจัยภายนอก ได้แก่ การยอมรับของสังคม การรณรงค์ให้เกษตรกรใช้สารสกัดจากพืชในการกำจัดศัตรูพืชโดยคนในภาครัฐและเอกชน และความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงเลือกใช้วิธีใหม่

น.ส.พ. เจริญศักดิ์ ศาลากิจ (2542) ได้ทดลองนำสมุนไพรมาใช้กับแม่สุกรและพบว่า โสมคน มีสรรพคุณใช้ขับน้ำนม เมื่อนำสมุนไพรชนิดนี้มาให้แม่สุกรกิน จะทำให้ปริมาณน้ำนมเพิ่มขึ้น สามารถเพิ่มประสิทธิภาพของแม่สุกรระหว่างการเลี้ยงลูก

ยุทธนา ศิริวัธนกุล (2543) ได้ทดลองนำสมุนไพรมาใช้แทนยาปฏิชีวนะในอาหารสุกร เช่น ฟ้าทลายโจรมีฤทธิ์ในการยับยั้งเชื้อแบคทีเรีย แก้อาการท้องร่วง บิด และใบฝรั่งจีนก (ฝรั่งผลเล็กๆ ไล่แดง) มีสารออกฤทธิ์ค่อนข้างมาก สุกรที่ท้องเสียถ้าได้รับใบฝรั่งจะหายท้องเสียได้เร็วขึ้น ในสุกรใช้ปริมาณประมาณ 2 เท่าของคน และแก้อาการท้องร่วง บิด หนุ้าหวานเพิ่มความหวานและลดความขมได้ ช่วยเพิ่มการกินอาหารทั้งนี้สำหรับลูกสุกรที่เพิ่งหย่านม เมื่อจะให้กินฟ้าทลายโจรซึ่งมีรสขมมาก จะเคลือบด้วยหนุ้าหวาน สำหรับโพลเป็นสมุนไพรที่ได้ยินกันมานาน มีฤทธิ์ในการขับลม แก้ปวดท้อง ขมิ้นชันมีคุณสมบัติในการแก้ท้องร่วง แก้หวัด แก้เจ็บคอ บำรุงตับและเลือด ป้องกันแผลในกระเพาะอาหาร เปลือกมังคุดป้องกันโรคบิดและโรคท้องร่วง สมานแผลในลำไส้ ซึ่งสมุนไพรดังกล่าวจะยับยั้งเชื้อโรคทั้งทางตรงและทางอ้อม ส่งเสริมภูมิคุ้มกันโรคในตัวสัตว์ ปรับสภาพร่างกายให้เป็นปกติ ถ้ามีไข้สูงจะช่วยปรับสภาพ ถ้าย่อยไม่ได้สัตว์ถ่ายออกมา สมุนไพรก็จะย่อยสลายในธรรมชาติ

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

3.1 การเลือกสถานที่ทำการวิจัย

การเก็บข้อมูลของกลุ่มผู้บริโภค เลือกเฉพาะในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา ทั้งนี้เพราะ สงขลาเป็นเมืองหลักและเป็นศูนย์กลางของภาคใต้ตอนล่าง เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาทั้งปวง เช่น ศูนย์กลางการประชุม สัมมนา การท่องเที่ยว ขนบธรรมเนียมประเพณีเก่าแก่ของจังหวัดสงขลา ตลอดจนการบริโภคอาหารไทย ซึ่งมีภัตตาคาร ร้านอาหาร และ โรงแรมที่พัก ซึ่งส่วนใหญ่ตั้งอยู่ที่ หาดใหญ่ นอกจากนี้ยังเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมครบวงจร เป็นแหล่งผลิตการเกษตรเพื่อการส่งออก เป็นศูนย์กลางการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่างๆ ด้าน โดยมีหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรต่างๆ เข้ามามีบทบาท และมีส่วนร่วมในการพัฒนา นอกจากนี้การวิจัยการใช้สมุนไพรในสุกรได้เริ่มที่จังหวัดสงขลาและมีสถานที่จำหน่ายเนื้อสุกรสมุนไพรอยู่หลายแห่งเช่นกัน และจากความหลากหลายในอาชีพของ ประชาชนสงขลา จึงได้รับการพิจารณาเป็นสถานที่เก็บข้อมูลของกลุ่มผู้บริโภค โดยจำแนกตาม ลักษณะของอาชีพเป็น 5 กลุ่ม คือ กลุ่มข้าราชการ กลุ่มผู้ประกอบการร้านอาหารและภัตตาคาร กลุ่มผู้ขายเนื้อสุกรและผู้เลี้ยงสุกร กลุ่มทำงานบริษัทเอกชนและรัฐวิสาหกิจ กลุ่มประชาชนทั่วไป ในเขตและนอกเขตเทศบาลเมืองสงขลา สำหรับกลุ่มประชาชนที่อยู่นอกเขตเทศบาลเมืองสงขลาได้ ครอบคลุมถึงประชาชนที่อยู่ในเขตตำบลท่าข้าม ตำบลทุ่งใหญ่ ตำบลทุ่งหวัง และตำบลพิจิตรด้วย

3.2 ประชากร

กลุ่มผู้บริโภค ได้ทำการสอบถามผู้บริโภคเนื้อสุกรในเขตจังหวัดสงขลา จำนวน 300 ราย โดยสอบถามจากประชาชน 5 กลุ่มๆ ละ 60 ราย ดังนี้คือ 1) กลุ่มข้าราชการ 2) กลุ่มผู้ประกอบการร้านอาหารและภัตตาคาร 3) กลุ่มผู้ขายเนื้อสุกรและผู้เลี้ยงสุกร 4) กลุ่มทำงานบริษัทเอกชนและรัฐวิสาหกิจ 5) กลุ่มประชาชนทั่วไปในเขตและนอกเขตเทศบาลเมืองสงขลา การแบ่งกลุ่มผู้บริโภค ในการศึกษาแบ่งตามการประกอบอาชีพตามที่ สิริลักษณ์ สุวรรณสงส์ (2538) กล่าวได้ว่า ประชากรนั้นสามารถแบ่งเป็นกลุ่มได้ โดยในกลุ่มเดียวกันจะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน แต่ระหว่าง กลุ่มจะมีลักษณะที่แตกต่างกัน ทั้งนี้แต่ละกลุ่มจะเก็บข้อมูลกลุ่มละ 60 ราย

3.3 วิธีการในการรวบรวมข้อมูล

ใช้แบบสอบถามที่ใช้สัมภาษณ์กลุ่มผู้บริโภคนในจังหวัดสงขลา เกี่ยวกับเจตคติของผู้บริโภคต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร โดยคณะผู้วิจัย และผู้ช่วยเก็บข้อมูล เป็นผู้รวบรวมข้อมูลดังกล่าวจากกลุ่มผู้บริโภคทั้ง 5 กลุ่ม จำนวน 300 ราย ข้อมูลที่ได้เป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูลในทางสถิติต่อไป

3.4 การสร้างแบบสอบถาม

ชุดของแบบสอบถามของผู้บริโภคเนื้อสุกร เป็นแบบสอบถามที่ได้กำหนดโครงสร้างแน่นอน (structured interview) ลักษณะของคำถามมีทั้งคำถามแบบปลายปิด (close-ended) ซึ่งกำหนดคำตอบไว้ให้เลือกตอบ และคำถามชนิดปลายเปิด (open-ended) เพื่อให้ผู้ตอบมีอิสระในการให้คำตอบ เนื้อหาของแบบสอบถามครอบคลุมถึงลักษณะต่างๆ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้บริโภคเนื้อสุกร
2. เจตคติของผู้บริโภคต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร

3.5 การทดสอบแบบสอบถาม

ทำการทดสอบแบบสอบถามโดยใช้กับกลุ่มผู้บริโภค จำนวน 300 ราย ซึ่งเป็นกลุ่มผู้บริโภคเนื้อสุกรสมุนไพรที่มีอาชีพแตกต่างกัน และเป็นกลุ่มที่เป็นลูกค้าของโครงการวิจัย การใช้สมุนไพรในสุกรอยู่แล้ว เนื้อหาความเชื่อถือของเครื่องมือ (reliability) ที่เกี่ยวข้องกับข้อคำถามด้านเจตคติ โดยวิธีการวัดความสอดคล้องภายในตามสูตรของ ครอนบาค อัลฟา (Cronbach's alpha formula) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้เท่ากับ 0.72 หมายความว่า ข้อคำถามในชุดนี้มี ความเชื่อถือได้ของการวัดเท่ากับร้อยละ 72

หลังจากนั้นได้ทำการแก้ไขปรับปรุงข้อผิดพลาดบางประการในข้อคำถามนั้นๆ ให้ชัดเจนยิ่งขึ้นก่อนนำไปสอบถามต่อไป

3.6 ขอบเขตของการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ประชากรในการศึกษาจะเน้นเฉพาะกลุ่มผู้บริโภคเนื้อสุกร 5 กลุ่ม ในเขตจังหวัดสงขลา สำหรับรายละเอียดได้ระบุไว้แล้วในเรื่องของประชากรที่ใช้ในการวิจัย

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการโดยได้ตรวจสอบแบบสอบถามทุกฉบับเพื่อความถูกต้องเกี่ยวกับตัวเลขรายละเอียด แล้วนำข้อมูลไปลงรหัส แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS (statistical package for the social science) ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้มีหลายรูปแบบ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับการจำแนกหมวดหมู่ (nominal scale) ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดเรียงอันดับ (ordinal scale) และข้อมูลเกี่ยวกับการจัดแบ่งช่วง (interval scale) ดังนั้นสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแจกแจงความถี่ และการหาค่าความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ กับอาชีพทั้ง 5 กลุ่ม โดยใช้ค่า Chi-square และค่า Pearson Product Moment Correlation

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

4.1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้บริโภค

จากกลุ่มตัวอย่างของผู้บริโภค จำนวน 300 ราย ซึ่งมาจากลักษณะของกลุ่มอาชีพที่แตกต่างกัน จำนวน 5 กลุ่ม คือ กลุ่มข้าราชการ กลุ่มผู้ประกอบการร้านอาหารและภัตตาคาร กลุ่มผู้ขายเนื้อสุกรและผู้เลี้ยงสุกร กลุ่มทำงานบริษัทเอกชนและรัฐวิสาหกิจ กลุ่มประชาชนทั่วไป ในเขตและนอกเขตเทศบาลเมืองสงขลา ดังแสดงในตาราง 3 พบว่า กลุ่มผู้บริโภคมีจำนวนเพศชาย และหญิงเท่ากัน คือ ร้อยละ 50.0 และมีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี ร้อยละ 32.33 ร้อยละ 29.67 มีอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 22.67 มีอายุในช่วง 21-30 ปี ร้อยละ 11.33 มีอายุ 51-60 ปี นอกนั้น ร้อยละ 2.33 มีอายุตั้งแต่ 20 ปีลงไป และร้อยละ 1.67 มีอายุตั้งแต่ 61 ปีขึ้นไป สำหรับรายได้ของกลุ่มผู้บริโภค พบว่า ผู้บริโภคร้อยละ 24.33 มีรายได้มากกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 15.00 มีรายได้ 8,001-9,000 บาท ร้อยละ 14.00 มีรายได้ 5,001-6,000 บาท ร้อยละ 13.33 มีรายได้ 7,001-8,000 บาท และ 9,001-10,000 บาท ร้อยละ 12.00 มีรายได้ 6,001-7,000 บาท และร้อยละ 8.00 มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ในส่วนของแหล่งข้อมูลที่ได้รับในการบริโภคเนื้อสุกร ผู้บริโภคได้รับจากหลายแหล่ง แต่ที่พบมากคือ ร้อยละ 43.00 ได้รับจากเพื่อนบ้าน หรือเพื่อนที่ทำงาน ร้อยละ 17.00 ได้รับจากสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ วารสาร และเอกสาร ฯลฯ ร้อยละ 15.33 ได้รับจากญาติพี่น้อง ร้อยละ 12.33 ได้รับจากผู้นำท้องถิ่น เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และเจ้าหน้าที่อบต. ฯลฯ ร้อยละ 17.00 ได้รับจากเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ และร้อยละ 5.33 ระบุว่าอื่นๆ เช่น จากคนที่รู้จักโดยบังเอิญแนะนำ จากเพื่อนที่จบจากสถาบันเดียวกัน จากลูกค้า จากหมอและพยาบาลที่รักษาแนะนำ จากเพื่อนของลูกแนะนำ เป็นต้น

ตาราง 3 ข้อมูลพื้นฐานของผู้บริโภค

ลักษณะพื้นฐาน	กลุ่มอาชีพ*					รวม (N = 300)
	1	2	3	4	5	
เพศ						
ชาย	20	24	43	34	29	50.00
หญิง	40	36	17	26	31	50.00
อายุ (ปี)						
ตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป	1	1	2	1	2	2.33
21-30	17	5	12	14	20	22.67
31-40	25	21	19	19	13	32.33
41-50	11	22	24	17	15	29.67
51-60	6	9	2	9	8	11.33
ตั้งแต่ 61 ปีขึ้นไป	-	2	1	-	2	1.67
ไม่ตอบ	-	-	-	-	-	-
รายได้ (บาท/เดือน)						
ต่ำกว่า 5,000	4	6	2	2	10	8.00
5,001-6,000	7	16	2	3	14	14.00
6,001-7,000	8	12	4	4	8	12.00
7,001-8,000	11	7	11	4	7	13.33
8,001-9,000	7	6	11	15	6	15.00
9,001-10,000	7	4	8	15	6	13.33
มากกว่า 10,000	16	9	22	17	9	24.33
ไม่ตอบ	-	-	-	-	-	-
แหล่งข้อมูลที่ได้รับในการ บริโภคเนื้อสุกร						
เพื่อนบ้านหรือเพื่อที่ทำงาน	31	27	17	20	34	43.00
ญาติพี่น้อง	9	13	6	9	9	15.33
ผู้นำท้องถิ่น	5	8	12	7	5	12.33
สื่อต่างๆ (โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ วารสาร เอกสาร)	7	9	15	13	7	17.00
เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์	4	1	7	4	5	7.00
อื่นๆ	4	2	3	7	-	5.33

หมายเหตุ : กลุ่มอาชีพ * แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 5 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มข้าราชการ 2) กลุ่มผู้ประกอบการร้านอาหารและภัตตาคาร 3) กลุ่มผู้ขายเนื้อสุกรและผู้เลี้ยงสุกร 4) กลุ่มทำงานบริษัทเอกชนและรัฐวิสาหกิจ 5) กลุ่มประชาชนทั่วไปในเขตและนอกเขตเทศบาลเมืองสงขลา

4.2 ความคิดเห็นของการบริโภคเนื้อสุกร

จากการสอบถามความคิดเห็นของการบริโภคเนื้อสุกรของกลุ่มผู้บริโภคในหลายกลุ่มอาชีพ จำนวน 300 ราย ดังแสดงในตาราง 4 พบว่า เนื้อสัตว์ที่กลุ่มผู้บริโภคบริโภคมากที่สุด ร้อยละ 41.67 ระบุว่า เนื้อสุกร ร้อยละ 36.33 ระบุว่า เป็นเนื้อปลา และอาหารทะเล ร้อยละ 11.33 ระบุว่า เป็นเนื้อไก่ ร้อยละ 10.33 ระบุว่า เป็นเนื้อโค และมีบ้างเพียงส่วนน้อยคือ ร้อยละ 0.33 เท่านั้นที่ไม่สามารถระบุได้ และเมื่อพิจารณาจากการตอบรับการชอบบริโภคเนื้อสุกร พบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 80.33 ชอบการบริโภคเนื้อสุกร และร้อยละ 18.67 ไม่ชอบบริโภค สาเหตุที่ผู้บริโภคชอบบริโภคเนื้อสุกรมาจากหลายสาเหตุดังนี้ คือ ร้อยละ 86.72 เห็นว่าเนื้อสุกรหาซื้อได้ง่าย ร้อยละ 77.59 เห็นว่ารสชาติดี ร้อยละ 67.63 เห็นว่ากลิ่นไม่รุนแรง ร้อยละ 42.74 เห็นว่ามีคุณค่าทางอาหารสูง ร้อยละ 35.27 เห็นว่าปรุงอาหารได้หลายอย่าง ร้อยละ 34.44 เห็นว่าเนื้อสุกรมีราคาถูก ร้อยละ 17.01 เห็นว่าเนื้อไม่มีสีสวย ร้อยละ 14.52 คิดว่าไม่มีสารตกค้าง ร้อยละ 4.98 คิดว่าปลอดภัยจากโรคระบาด ร้อยละ 3.73 ระบุว่าที่บริโภคเนื้อสุกรเพราะเป็นผู้เลี้ยง ร้อยละ 3.32 ระบุว่า เป็นผู้ขายเอง และร้อยละ 2.49 ระบุว่าบริโภคตามกันมา

สำหรับกลุ่มที่ไม่ชอบบริโภคเนื้อสุกรก็มีสาเหตุหลายประการเช่นกัน คือ ร้อยละ 61.02 คิดว่าในเนื้อสุกรน่าจะมีสารตกค้างอยู่ จึงกลัวสารตกค้างในเนื้อ ร้อยละ 37.29 ระบุว่ากลัวไขมันในเนื้อจะส่งผลต่อสุขภาพ ร้อยละ 32.20 คิดว่าเนื้อสุกรไม่สะอาด ร้อยละ 27.12 ระบุว่ากลัวโรคระบาดติดมากับเนื้อ ร้อยละ 22.03 คิดว่าสีของเนื้อไม่น่ารับประทาน ร้อยละ 13.56 ระบุว่าไม่ชอบรสชาติ ร้อยละ 8.47 ระบุว่าเนื้อสุกรราคาแพง ร้อยละ 3.39 ระบุว่าหาซื้อยาก ร้อยละ 1.69 ระบุว่ามีโอกาสก่อมะเร็งสูง และร้อยละ 1.69 เช่นกันที่ระบุว่าเนื้อสุกรย่อยยาก

สำหรับความถี่ในการบริโภคเนื้อสุกรของกลุ่มผู้บริโภค พบว่า ผู้บริโภค ร้อยละ 34.44 บริโภค 1 ครั้งต่อสัปดาห์ ผู้บริโภค ร้อยละ 18.67 บริโภคทุกวัน ร้อยละ 15.35 บริโภค 5-6 ครั้งต่อสัปดาห์ ร้อยละ 14.94 บริโภค 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์ ร้อยละ 7.47 บริโภค 2-3 สัปดาห์ต่อครั้ง ร้อยละ 3.32 ระบุว่าบริโภคไม่แน่นอน ร้อยละ 2.90 บริโภค 1 ครั้งต่อเดือน ร้อยละ 2.08 บริโภคหลายเดือนต่อครั้ง และมีบ้างคือ ร้อยละ 0.83 ที่ไม่ตอบ

ตาราง 4 ความคิดเห็นต่อการบริโภคเนื้อสุกร

ความคิดเห็นต่อการบริโภค เนื้อสุกร	กลุ่มอาชีพ					รวม (N = 300)
	1	2	3	4	5	
เนื้อสัตว์ที่บริโภคมากที่สุด						
เนื้อสุกร	24	26	30	20	25	41.67
เนื้อปลาและอาหารทะเล	29	23	16	25	16	36.33
เนื้อไก่	3	7	7	7	10	11.33
เนื้อโค	3	4	7	8	9	10.33
ไม่สามารถระบุได้	1	-	-	-	-	0.33
ไม่ตอบ	-	-	-	-	-	-
การตอบรับบริโภคเนื้อสุกร						
ชอบบริโภค	49	51	54	40	47	80.33
ไม่ชอบบริโภค	11	9	6	20	13	19.67
ไม่ตอบ	-	-	-	-	-	-
สาเหตุที่ชอบบริโภคเนื้อสุกร *						
(N = 241)						
หาซื้อได้ง่าย	42	41	39	41	46	86.72
รสชาติดี	35	47	41	30	34	77.59
กลิ่นไม่รุนแรง	28	32	37	29	27	67.63
มีคุณค่าทางอาหารสูง	17	23	24	18	21	42.74
ราคาถูก	16	9	28	15	15	34.44
ความคิดเห็นของการบริโภคเนื้อสุกร						
เนื้อสุกร						
ปรุงอาหารได้หลายอย่าง	10	29	23	6	17	35.27
สีสวย	3	12	9	5	12	17.01
คิดว่าไม่มีสารตกค้าง	3	8	8	7	9	14.52
คิดว่าปลอดภัยจากโรค						
ระบาด	2	2	3	1	4	4.98
เป็นผู้ขายเอง	-	-	5	-	3	3.32
เป็นผู้เลี้ยง	-	-	7	-	2	3.73
บริโภคตามกันมา	2	1	1	-	2	2.49
สาเหตุที่ไม่บริโภคเนื้อสุกร *						
(N = 241)						
กลัวสารตกค้างในเนื้อ	9	7	6	7	7	61.02
กลัวไขมันในเนื้อจะส่งผล						
ต่อสุขภาพ	5	4	4	5	4	37.29

ตาราง 4 (ต่อ)

ความคิดเห็นต่อการบริโภค เนื้อสุกร	กลุ่มอาชีพ					รวม (N = 300)
	1	2	3	4	5	
กลัวโรคระบาดติดมา						
กับเนื้อ	3	2	3	4	4	27.12
เนื้อสุกร ไม่สะอาด	2	3	3	5	6	32.20
ไม่ชอบรสชาติ	1	2	-	2	3	13.56
ราคาแพง	1	-	-	1	3	8.47
สีไม่น่ารับประทาน	2	4	2	2	3	22.03
มีโอกาสก่อมะเร็งสูง	-	-	-	1	-	1.69
เนื้อสุกรย่อยยาก	1	-	-	-	-	1.69
หาซื้อได้ยาก	-	-	-	-	2	3.39
ความถี่ในการบริโภคเนื้อสุกร (N = 241)						
ทุกวัน	6	9	12	7	11	18.67
5-6 ครั้ง/สัปดาห์	4	8	9	8	8	15.35
2-3 ครั้ง/สัปดาห์	10	13	5	5	3	14.94
1 ครั้ง/สัปดาห์	24	16	17	12	14	34.44
2-3 สัปดาห์/ครั้ง	3	2	5	4	4	7.47
1 ครั้ง/เดือน	1	-	2	1	3	2.90
หลายเดือน/ครั้ง	1	1	1	1	1	2.08
ไม่แน่นอน	-	1	3	2	2	3.32
ไม่ตอบ	-	1	-	-	1	0.83

หมายเหตุ : * แสดงว่าตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

4.3 ความคิดเห็นของผู้บริโภคต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร

จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริโภคต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร ซึ่งเป็นความคิดเห็นที่ผู้บริโภคเสนอเอง สามารถสรุปในรายละเอียดดังแสดงในตาราง 5 คือ ผู้บริโภคร้อยละ 85.90 เห็นว่าเนื้อสุกรสมุนไพรให้คุณค่าอาหารมากขึ้น ร้อยละ 80.34 เห็นว่าไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค ร้อยละ 50.85 เห็นว่าอาจจะหาซื้อได้ยาก เพราะในปัจจุบันมีจำหน่ายที่โครงการวิจัยการใช้สมุนไพรในสุกร คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ร้านอาหารเพื่อสุขภาพที่จังหวัดสงขลา และที่ตลาดในชุมชนต่างๆ ทำข้าม คลองหายโง่ง ฯลฯ นอกนั้นจะเป็นการเลี้ยงของกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรในจังหวัดต่างๆ เช่น พัทลุง ตรัง เบตง ในจังหวัดยะลา เป็นต้น นอกจากนี้ผู้บริโภคร้อยละ 46.15 เห็นว่ารสชาติของเนื้ออาจจะดีขึ้น ร้อยละ 37.61 เห็นว่าลักษณะของเนื้อน่ารับประทานมากขึ้น ร้อยละ 33.76 เห็นว่าการที่บุคคลได้รับประทานเนื้อสุกรสมุนไพรเป็นการสนับสนุนให้ลดการใช้ยาปฏิชีวนะ ร้อยละ 29.06 เห็นว่าราคาของเนื้ออาจจะแพงขึ้น ร้อยละ 24.36 เห็นว่าราคาของเนื้อเท่าเดิมดังเช่นที่ซื้อจากตลาด ร้อยละ 22.22 เห็นว่าเนื้อสุกรสมุนไพรน่าเชื่อถือได้เพราะเป็นงานวิจัยของสถาบันการศึกษา ร้อยละ 17.52 เห็นว่าไขมันอาจจะน้อยลง ร้อยละ 6.41 เห็นว่าการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพรน่าจะมีความปลอดภัยกับผู้บริโภคสูง ร้อยละ 12.82 เห็นว่าต้นทุนการผลิตลดลง ร้อยละ 5.98 เห็นว่าเรื่องการเลี้ยงสุกรด้วยสมุนไพรเป็นเรื่องใหม่ ดังนั้นผู้บริโภคจึงต้องการลองของใหม่ และร้อยละ 4.70 เห็นว่าเป็นทางเลือกใหม่ที่ที่น่าสนใจ

ตาราง 5 ความคิดเห็นของผู้บริโภคต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร

ความคิดเห็นของผู้บริโภค ^{(a)*}	กลุ่มอาชีพ [*]					รวม (N = 300)
	1	2	3	4	5	
ต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร						
ให้คุณค่าอาหารมากขึ้น	42	38	47	30	44	85.90
รสชาติอาจจะดีขึ้น	19	22	24	19	24	45.16
น่ารับประทานมากขึ้น	9	18	21	17	13	37.61
ราคาอาจจะแพงขึ้น	8	17	9	20	14	29.06
อาจจะหาซื้อได้ยาก	17	30	34	24	14	50.85
ไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค	47	49	31	29	32	80.34
ราคาเท่าเดิม	9	8	11	9	20	24.36
ไขมันอาจจะน้อยลง	9	9	13	4	6	17.52
ต้นทุนการผลิตลดลง	3	4	16	3	4	12.82
ต้องการลองของใหม่	2	3	4	3	2	5.98

ตาราง 5 (ต่อ)

ความคิดเห็นของผู้บริโภค ^{(ก)*}	กลุ่มอาชีพ*					รวม (N = 300)
	1	2	3	4	5	
ต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร						
เป็นการสนับสนุนให้ลดการใช้						
ยาปฏิชีวนะ	14	16	20	11	9	33.76
น่าเชื่อถือได้เพราะเป็นงานวิจัย						
ของสถาบันการศึกษา	17	14	13	4	4	22.22
เป็นทางเลือกใหม่ที่ที่น่าสนใจ	3	2	4	1	1	4.70
น่าจะมีความปลอดภัยกับ						
ผู้บริโภคสูง	3	1	3	4	4	6.41

หมายเหตุ : (ก)* เป็นความคิดเห็นที่ตอบโดยแนวคิดของผู้บริโภคและตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

4.4 เจตคติของผู้บริโภคต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร

จากการสอบถามถึงเจตคติของกลุ่มผู้บริโภคในหลายๆ อาชีพ ดังแสดงในตาราง 6 พบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 87.67 เคยได้ยินได้ฟังข่าวสารเรื่องสารตกค้างในเนื้อสุกรมาบ้าง ร้อยละ 21.00 ไม่เคยได้ยิน และมีบ้าง ร้อยละ 1.33 ที่ไม่ตอบ ผู้บริโภคร้อยละ 81.67 มีเจตคติที่ว่ายังมีสารพิษตกค้างในเนื้อสุกรที่จำหน่ายตามท้องตลาดในปัจจุบัน ร้อยละ 13.33 ระบุว่าไม่มี ร้อยละ 2.67 ระบุว่าไม่แน่ใจ ร้อยละ 2.00 ระบุว่าไม่ทราบ และยังมีอีกร้อยละ 0.33 ที่ไม่ตอบ และจากการสอบถามถึงเรื่องสมุนไพร ผู้บริโภคส่วนมากถึงร้อยละ 95.00 ระบุว่ารู้จักสมุนไพร มีส่วนน้อยคือ ร้อยละ 3.67 ที่ระบุว่าไม่รู้จัก และร้อยละ 1.33 ไม่ตอบข้อคำถามนี้ ซึ่งจากการที่ผู้บริโภครู้จักสมุนไพรส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 95.44 ระบุว่านำมาใช้รักษาโรค ร้อยละ 59.30 ระบุว่าใช้ป้องกันโรค ร้อยละ 49.82 ระบุว่านำมาใช้เป็นอาหาร เช่น พวักผักต่างๆ ร้อยละ 26.67 ระบุว่านำมาป้องกันพิษจากสัตว์ร้าย ร้อยละ 25.96 ใช้สำหรับบำรุงสุขภาพและบรรเทาอาการเจ็บปวด ร้อยละ 13.33 นำมาใช้เลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 8.42 ระบุว่านำมาใช้ในงานวิจัย ร้อยละ 7.37 ระบุว่านำมาใช้ฆ่าแมลง และร้อยละ 5.61 ระบุว่านำมาใช้จัดสวน นอกจากนี้กลุ่มผู้บริโภคยังมีเจตคติต่อการบริโภคเนื้อสุกรที่ไม่ใส่ยาปฏิชีวนะแตกต่างกันไป กล่าวคือ ผู้บริโภคร้อยละ 56.33 มีเจตคติที่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ผู้บริโภคร้อยละ 41.00 ระบุว่าเห็นด้วย ร้อยละ 1.67 ไม่ตอบ และมีเพียงส่วนน้อยคือ ร้อยละ 1.00 มีเจตคติที่ไม่เห็นด้วย การที่ผู้บริโภคในหลากหลายอาชีพให้การสนับสนุนการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพรโดยให้เหตุผลต่างกันไป กล่าวคือ ผู้บริโภคร้อยละ 82.19 ระบุว่าการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพรมีความปลอดภัยจากสารพิษตกค้างมากขึ้น ร้อยละ 45.21 ระบุว่ามีความปลอดภัยไม่เป็นอันตรายต่อ

สุขภาพ และสีของเนื้อสุกรไม่แดงจัด ผู้บริโภคร้อยละ 40.41 ระบุว่ารสชาติของเนื้อจะดีกว่าและมีความนุ่ม ร้อยละ 39.38 ระบุว่าสามารถรับประทานด้วยความมั่นใจ ร้อยละ 36.64 ระบุว่ารับประทานเนื้อสุกรสมุนไพรแล้วเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภค นอกจากนี้ร้อยละ 33.56 ยังระบุว่ากลิ่นของเนื้อไม่คาวจัด ร้อยละ 31.51 ระบุว่าเครื่องในหมูชนิดต่างๆ มีความสะอาด ร้อยละ 29.79 ให้เหตุผลว่าน้ำซุสจะใสไม่ขาวขุ่นมากเวลาดื่ม ร้อยละ 23.29 ระบุว่าการเลี้ยงสุกรสมุนไพรลดต้นทุนการผลิต ร้อยละ 18.15 ให้เหตุผลว่าเลี้ยงสุกรสมุนไพรเป็นวิธีการผลิตที่ดีกว่าเดิม ร้อยละ 15.75 ระบุว่าสมุนไพรหาได้ง่าย และร้อยละ 11.99 ให้เหตุผลว่าเป็นการนำอาหารจากธรรมชาติมาเป็นอาหารเลี้ยงสุกร

ตาราง 6 เจตคติของผู้บริโภคต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพรจำแนกตามกลุ่มอาชีพผู้บริโภค

เจตคติของการบริโภคเนื้อสุกร สมุนไพร	กลุ่มอาชีพ					รวม (N = 300)
	1	2	3	4	5	
ข่าวสารเรื่องสารตกค้างในเนื้อสุกร						
เคยได้ยิน	51	54	56	53	49	87.67
ไม่เคยได้ยิน	9	5	3	7	9	21.00
ไม่ตอบ	-	1	1	-	2	1.33
สารพิษตกค้างในเนื้อสุกรที่ จำหน่ายในปัจจุบัน						
มี	47	51	53	50	44	81.67
ไม่มี	12	6	2	10	10	13.33
ไม่แน่ใจ	1	2	3	-	2	2.67
ไม่ทราบ	-	1	2	-	3	2.00
ไม่ตอบ	-	-	-	-	1	0.33
การรู้จักสมุนไพร						
รู้จัก	57	58	57	57	56	95.00
ไม่รู้จัก	2	2	2	3	2	3.67
ไม่ตอบ	1	-	1	-	2	1.33
รู้จักสมุนไพรในด้านใดบ้าง* (N = 285)						
รักษาโรค	54	57	53	50	58	95.44
ป้องกันโรค	37	29	31	30	42	59.30
บำรุงสุขภาพและบรรเทา						
การเจ็บปวด	16	9	12	17	20	25.96

ตาราง 6 (ต่อ)

เจตคติของการบริโภคเนื้อสุกร สมุนไพร	กลุ่มอาชีพ					รวม (N = 300)
	1	2	3	4	5	
เป็นอาหาร	41	20	24	27	30	49.82
ป้องกันพิษจากสัตว์ร้าย	13	9	11	22	21	26.67
ฆ่าแมลง	5	4	3	2	7	7.37
ใช้ในงานวิจัย	10	3	2	3	6	8.42
ใช้จัดสวน	9	3	1	1	2	5.61
ใช้เลี้ยงสัตว์	7	3	15	4	9	13.33
การบริโภคเนื้อสุกรที่ได้จากการ เรียนโดยไม่ใส่ยาปฏิชีวนะ						
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	36	30	27	37	39	56.33
เห็นด้วย	24	28	30	20	21	41.00
ไม่เห็นด้วย	-	-	2	1	-	1.00
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-	-	-	-	-	-
ไม่ตอบ	-	2	1	2	-	1.67
เหตุผลที่ให้การสนับสนุนการ บริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร * (N=292)						
มีความปลอดภัยจากสารพิษ						
ตกค้างมากขึ้น	49	41	47	49	54	82.19
มีความปลอดภัยไม่เป็น						
อันตรายต่อสุขภาพ	33	29	31	16	19	45.21
ลดต้นทุนการผลิต	11	9	22	9	17	23.29
สมุนไพรหาได้ง่าย	9	7	8	8	14	15.75
นำอาหารจากธรรมชาติมา						
เป็นอาหารเลี้ยงสุกร	8	6	8	6	7	11.99
เป็นวิธีการผลิตที่ดีกว่าเดิม	16	9	11	9	5	18.15
รสชาติเนื้อจะดีและ						
มีความนุ่ม	27	21	29	19	22	40.41
สีของเนื้อไม่แดงจัด	32	27	30	24	19	45.21
กลิ่นของเนื้อไม่คาวจัด	19	20	26	17	16	33.56
น้ำซุปลจะใสไม่ขาวขุ่นมาก						
เวลาต้ม	19	21	24	15	8	29.79

ตาราง 6 (ต่อ)

เจตคติของการบริโภคเนื้อสุกร สมุนไพร	กลุ่มอาชีพ					รวม (N = 300)
	1	2	3	4	5	
เครื่องในสุกรชนิดต่างๆ มี						
ความสะอาด	17	27	29	10	9	31.51
สามารถรับประทานด้วย						
ความมั่นใจ	24	29	28	22	12	39.38

หมายเหตุ : ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากการศึกษาระดับเจตคติของผู้บริโภคต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพรดังแสดงในตารางที่ 7 พบว่า ผู้บริโภคมีเจตคติในภาพรวมที่ดีต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร (ร้อยละ 61.30) เพราะในปัจจุบันผู้บริโภครู้ถึงความปลอดภัยที่จะได้รับการเลือกซื้อวัตถุดิบมาบริโภค โดยเฉพาะเนื้อสัตว์ เช่น เนื้อสุกรเพราะเป็นวัตถุดิบที่นำมาปรุงอาหารแทนทุกวัน ผู้บริโภคจึงกลัวพวกสารพิษตกค้างต่างๆ ที่อยู่ในเนื้อสุกรแล้วถ่ายทอดสู่ผู้บริโภค ดังนั้นเนื้อสุกรสมุนไพรจึงเป็นอีกทางหนึ่งที่ทำให้ผู้บริโภคมีโอกาสได้เลือกที่จะรับประทาน และขณะเดียวกันก็ยังเป็นอีกทางเลือกหนึ่งให้กับผู้เลี้ยงที่ช่วยลดต้นทุนการผลิตโดยไม่ต้องซื้อจากต่างประเทศมาเลี้ยงด้วยราคาที่แพง

สำหรับข้อความทั้ง 14 ข้อความที่เกี่ยวกับเจตคติของการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร พบว่า ข้อความที่ผู้บริโภคมีเจตคติที่เห็นด้วยอย่างมากจนถึงเห็นด้วย คือ ข้อความที่กล่าวว่าเนื้อสุกรสมุนไพรใช้วิธีการผลิตที่ดีกว่าเดิม ($\bar{X} = 4.4$) การบริโภคเนื้อสุกรที่ไม่ใส่ยาปฏิชีวนะเป็นสิ่งที่ดี ($\bar{X} = 4.3$) เนื้อสุกรสมุนไพรมีความปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง ($\bar{X} = 4.2$) เนื้อสุกรสมุนไพรมีความปลอดภัยต่อสุขภาพ ($\bar{X} = 4.2$) การบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพรบริโภคได้ด้วยความมั่นใจ ($\bar{X} = 4.2$) เป็นการนำอาหารจากธรรมชาติมาเป็นอาหารเลี้ยงสุกร ($\bar{X} = 4.1$) และเครื่องในของสุกรสมุนไพรชนิดต่างๆ มีความสะอาด ($\bar{X} = 4.1$) สมุนไพรหาได้ง่ายในท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.0$) สีของเนื้อสุกรสมุนไพรไม่แดงจัด ($\bar{X} = 3.9$) กลิ่นของเนื้อสมุนไพรไม่คาวจัด ($\bar{X} = 3.8$) และรสชาติเนื้อสุกรสมุนไพรจะดีและมีความนุ่ม ($\bar{X} = 3.6$) ซึ่งเจตคติทั้งหมดในกลุ่มนี้ ความสะอาดที่ได้รับโดยเฉพาะอย่างยิ่งพวกเครื่องในต่างๆ ซึ่งผู้บริโภคไม่กล้ารับประทาน เช่น ต้มใส่อ่อน และกระเพาะ ฯลฯ เพราะเป็นที่สะสมของของเสียในร่างกายอยู่แล้ว แต่เมื่อเป็นสุกรสมุนไพรทำให้ผู้บริโภคกล้ารับประทานมากขึ้น เพราะคำนึงถึงความปลอดภัยในด้านนี้

สำหรับข้อความที่ผู้บริโภคมีเจตคติไม่แน่ใจต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร คือ ข้อความที่กลุ่มว่าการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพรเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภค ($\bar{X} = 3.4$) และเวลาต้มจากเนื้อสุกรสมุนไพรน้ำซุปจะใสไม่ขาวขุ่นมาก ($\bar{X} = 3.1$) ตลอดจนข้อความที่ว่า การเลี้ยงสุกรด้วย

สมุนไพรช่วยลดต้นทุนการผลิต ($\bar{X} = 2.9$) ซึ่งจากข้อความดังกล่าวจะเห็นว่าผู้บริโภคยังมีความเคยชินกับการได้ยีนได้ฟังมาว่า สมุนไพรสามารถนำมาใช้ได้กับคน เช่น พวกราชบัณฑิตต่างๆ ทั้งใช้รับประทาน และทำเป็นน้ำมันทาตามตัว หรือบริเวณที่มีอาการต่างๆ เพื่อช่วยบรรเทาอาการปวดหรือเมื่อถูกแมลงกัดต่อยจะช่วยบรรเทาอาการปวดได้ ซึ่งสมุนไพรเป็นพืชพื้นบ้าน หาได้ง่ายโดยทั่วไปโดยเฉพาะในชนบท และเมื่อนำสมุนไพรบางชนิดมาใช้ทั้งในการบริโภคและเลี้ยงสัตว์ด้วยจะเป็นสิ่งที่ดียิ่ง โดยเฉพาะในท้องถิ่นภาคใต้ เช่น ฟักทะเลโยธ ใพล ขมิ้นชัน เปลือกมังคุด ใบฝรั่งจันทน์ เป็นต้น ซึ่งสมุนไพรเหล่านี้สามารถหาได้ในท้องถิ่น ราคาไม่แพง และสามารถนำสมุนไพรที่มีอยู่แล้วมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เป็นการประหยัดและสามารถสร้างรายได้ และมูลค่าให้กับชาวบ้านได้ด้วย ประการสำคัญนำมาใช้เลี้ยงสัตว์เพื่อช่วยลดต้นทุนการผลิตแทนการใช้ยาปฏิชีวนะซึ่งมีราคาแพงกว่า และลดการสั่งสมสารพิษต่างๆ ในร่างกายผู้บริโภคในที่สุด

ตาราง 7 ระดับเจตคติของผู้บริโภคต่อการบริโภคเนื้อสุกสมุนไพร

ข้อคำถาม	กลุ่มอาชีพ					$\bar{X}$
	เห็นด้วย อย่างมาก	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างมาก	
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
1. การบริโภคเนื้อสุกที่ได้จากการเลี้ยงโดยไม่ใส่ยาปฏิชีวนะ	45.3	47.4	3.0	0.4	0.9	4.3
2. เนื้อสุกสมุนไพรมีความปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง	37.5	52.2	7.3	2.6	0.4	4.2
3. เนื้อสุกสมุนไพรมีความปลอดภัยต่อสุขภาพ	32.3	60.3	3.9	3.0	0.4	4.2
4. การบริโภคเนื้อสุกสมุนไพรเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภค	9.9	53.4	17.2	14.7	4.7	3.4
5. การเลี้ยงสุกด้วยสมุนไพรช่วยลดต้นทุนการผลิต	5.2	31.5	34.1	24.1	5.2	2.9
6. สมุนไพรหาได้ง่ายในท้องถิ่น	28.4	47.4	20.3	3.0	0.9	4.0
7. เป็นการนำอาหารจากธรรมชาติมาเป็นอาหารเลี้ยงสุก	32.3	55.6	8.6	2.6	0.9	4.1
8. เนื้อสุกสมุนไพรใช้วิธีการผลิตที่ดีกว่า	57.3	37.5	2.6	0.9	1.7	4.4
9. รสชาติเนื้อสุกสมุนไพรจะดีและมีความนุ่ม	27.6	39.7	13.8	11.6	7.3	3.6

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อความ	กลุ่มอาชีพ					$\bar{X}$
	เห็นด้วย อย่างมาก	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างมาก	
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
10. สีของเนื้อสมุนไพรไม่ แดงจัด	26.7	39.1	15.1	7.8	1.3	3.9
11. กลิ่นของเนื้อสมุนไพรไม่ คาวจัด	23.7	49.6	18.5	6.5	1.7	3.8
12. เวลาต้มชุปจากเนื้อสุกรไพร น้ำชุปจะใสไม่ขาวขุ่นมาก	15.5	26.7	21.1	25.9	10.8	3.1
13. เครื่องในของสุกรสมุนไพร ชนิดต่างๆ มีความสะอาด	38.4	43.5	12.9	4.7	0.4	4.1
14. การบริโภคเนื้อสุกร สมุนไพรบริโภคได้ด้วยความ มั่นใจ	45.2	39.2	11.0	4.5	0.1	4.2
เป็นประโยชน์ของผู้บริโภคที่มีระดับทัศนคติที่ดี และไม่ตีต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร						
ระดับคะแนนทัศนคติที่ดี (คะแนนที่ 56.11-70.00) = 61.30						
ระดับคะแนนทัศนคติที่ดี (คะแนนที่ 14.00-56.10) = 38.70						

หมายเหตุ : 1)

1. ระดับทัศนคติที่ดี = ค่าคะแนนตั้งแต่ค่าเฉลี่ยขึ้นไป
  2. ระดับทัศนคติไม่ดี = ค่าคะแนนที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
- 2) ผลระดับเจตคติของผู้บริโภคโดยใช้เกณฑ์สัมบูรณ์
ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21-5.00	เห็นด้วยอย่างมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.41-4.20	เห็นด้วย
ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61-3.40	ไม่แน่ใจ
ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81-2.60	ไม่เห็นด้วย
ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.80	ไม่เห็นด้วยอย่างมาก

4.5 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ของผู้บริโภคกับเจตคติของการบริโภคเนื้อสุกร สมุนไพร

จากการทดสอบหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับเจตคติของการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพรด้วยการหาค่า Chi-Square และค่า Correlation ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 8 พบว่า มีตัวแปร 6 ตัวแปร ที่มีความสัมพันธ์กับเจตคติของการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร ตัวแปรดังกล่าวคือ เพศ อายุ รายได้ ความถี่ในการบริโภคเนื้อสุกร การตอบรับการบริโภคเนื้อสุกร และแหล่งข้อมูลที่ได้รับในการบริโภคเนื้อสุกร ซึ่งสามารถอธิบายในรายละเอียดได้ดังนี้

เพศ : เพศมีความสัมพันธ์ ($\chi^2 = 72.5^{**}$) กับเจตคติของการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า เพศของกลุ่มผู้บริโภคมีความสัมพันธ์กับเจตคติของการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร โดยเพศหญิงจะมีเจตคติที่ดีต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพรมากกว่าเพศชาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเพศหญิงมีความละเอียดในการติดตามผลและรู้จักสังเกตการใช้เนื้อสุกรมาทำอาหาร และการบริโภค ตลอดจนให้ความสนใจและกระตือรือร้นกับความรู้ใหม่ๆ มากกว่าเพศชาย ซึ่งใกล้เคียงกับการศึกษาของ ปริมาภรณ์ สมานประทาน (2525) ที่พบว่า เพศเป็นปัจจัยที่ทำให้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่ 3 เขตการศึกษา 11 มีทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติแตกต่างกัน โดยนักเรียนเพศหญิงจะมีเจตคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่ดีกว่านักเรียนเพศชาย และผลจากการศึกษาเบื้องต้นจึงเป็นการปฏิเสธสมมุติฐานที่ตั้งไว้ นั่นคือ ผู้บริโภคที่มีเพศต่างกันมีเจตคติต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพรแตกต่างกัน

อายุ : อายุมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = 0.10^*$) กับเจตคติของการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น พบว่า ผู้บริโภคในกลุ่มอาชีพต่างๆ มีอายุค่อนข้างมาก นั่นคือ ร้อยละ 32.33 มีอายุในช่วง 31-40 ปี ร้อยละ 29.67 มีอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 22.67 มีอายุในช่วง 21-30 ปี ฯลฯ ดังนั้นจากผลการศึกษานี้จะเห็นว่ายิ่งผู้บริโภคมีอายุมากขึ้นเท่าใด จะมีแนวโน้มเห็นด้วยกับการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพรมากกว่าผู้บริโภคที่มีอายุน้อย อาจเป็นเพราะผู้มีอายุมากผ่านการรับประทานอาหารที่มีสารปนเปื้อนมาามากและไม่ปลอดภัยกับร่างกาย และส่งผลต่อสุขภาพในที่สุด จึงอยากเปลี่ยนแปลงการบริโภค โดยต้องการที่จะใช้เนื้อสุกรสมุนไพรในการประกอบอาหารแทน เพราะเชื่อมั่นในความปลอดภัยและคุณภาพมากกว่า ซึ่งผลจากการศึกษานี้เป็นการปฏิเสธสมมุติฐานที่ตั้งไว้ นั่นคือ ผู้บริโภคที่มีอายุต่างกัน มีเจตคติต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพรแตกต่างกัน

รายได้ : รายได้มีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = 0.21^{**}$) กับเจตคติของการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า ผู้บริโภคที่มีรายได้มากขึ้นจะมีเจตคติที่ดีต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร ทั้งนี้เนื่องจากผู้มีรายได้มากมีโอกาสในการจัดซื้อ จัดหาในสิ่งที่ตนเอง

ต้องการมาบริโภคได้ ซึ่งผลของการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า ผู้บริโภคที่มีรายได้มากจะมีเจตคติที่ดีต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพรแตกต่างจากผู้มีรายได้น้อย และเป็นการปฏิเสธสมมุติฐานที่ตั้งไว้นั้นคือ ผู้บริโภคที่มีรายได้ต่างกัน มีเจตคติต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพรแตกต่างกัน

ความถี่ในการบริโภคเนื้อสุกร : ความถี่ในการบริโภคเนื้อสุกรมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = 0.14^*$) กับเจตคติในการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ ผู้บริโภคที่มีความถี่ในการบริโภคเนื้อสุกรมากครั้ง จะมีเจตคติที่ดีต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร เพราะจากการบริโภคเนื้อสุกรบ่อยครั้ง จะทำให้ผู้บริโภคมีเจตคติที่ดีต่อเนื้อสุกร และคิดว่าถ้าเป็นเนื้อสุกรสมุนไพรน่าจะเป็นประโยชน์และปลอดภัยยิ่งขึ้น ซึ่งจากผลของการศึกษานี้เป็นการปฏิเสธสมมุติฐานที่ตั้งไว้นั้นคือ ผู้บริโภคที่บริโภคเนื้อสุกรมากครั้งมีเจตคติต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพรแตกต่างกันกับผู้บริโภคน้อยครั้ง

การตอบรับการบริโภคเนื้อสุกร : การตอบรับการบริโภคเนื้อสุกรมีความสัมพันธ์ ($\chi^2 = 46.2^*$) กับเจตคติของการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งจากข้อมูลดังแสดงในตาราง 4 พบว่า ผู้บริโภคในทั้ง 5 กลุ่มอาชีพ ให้การตอบรับการบริโภคเนื้อสุกรถึงร้อยละ 70.33 และเมื่อพิจารณาในแต่ละกลุ่มอาชีพก็ให้การตอบรับสูงเช่นกัน ดังนั้นเมื่อผู้บริโภคมีใจกับการบริโภคเนื้อสุกรอยู่แล้ว จึงไม่เป็นการยากที่จะบริโภค จะให้ความสนใจในการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพรและมีเจตคติที่ดีต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพรเช่นกัน ตลอดจนคอยติดตามข่าวสารในด้านต่างๆ ในเรื่องของการผลิตอาหารที่มีการใช้สารเคมีต่างกัน และผลกระทบที่ผู้บริโภคจะได้รับจากสารเคมีเหล่านั้น ทำให้มีความกระตือรือร้นที่จะบริโภคอาหารที่ปลอดภัยมากขึ้น และที่สำคัญจะปลอดภัยต่อสุขภาพของตนเองด้วย จากผลของการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของ แสงอรุณทองแดง (2537) ที่พบว่า การให้การตอบรับการบริโภคผักปลอดสารพิษ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของการใช้สารเคมีการควบคุมแมลงศัตรูพืช และผลของการศึกษาที่กล่าวแล้วเบื้องต้นเป็นการปฏิเสธสมมุติฐานที่ตั้งไว้นั้นคือ ผู้บริโภคที่ให้การตอบรับการบริโภคเนื้อสุกรแตกต่างกัน มีเจตคติต่อการบริโภคเนื้อสุกรที่แตกต่างกัน

แหล่งข้อมูลที่ได้รับในการบริโภคเนื้อสุกร : แหล่งข้อมูลที่ได้รับในการบริโภคเนื้อสุกรมีความสัมพันธ์ ($\chi^2 = 41.8^*$) กับเจตคติของการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้จากการศึกษา พบว่า ผู้บริโภคได้รับข้อมูลในการบริโภคเนื้อสุกรจากเพื่อนบ้านหรือเพื่อนที่ทำงาน สื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ วารสาร และเอกสาร ฯลฯ ญาติพี่น้อง ผู้นำท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ ตามลำดับ ซึ่งจากการที่ได้รับรู้ข่าวสารจากแหล่งต่างๆ ทำให้ผู้บริโภคได้รับรู้ข้อมูลใหม่ๆ ทันสมัย มีการพบปะแลกเปลี่ยนความรู้ และความคิด เกี่ยวกับเนื้อสุกรสมุนไพรกันในกลุ่มผู้บริโภคหลายๆ อาชีพ จึงทำให้ผู้บริโภคมีเจตคติต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพรดีขึ้น ขณะเดียวกันแหล่งข้อมูลต่างๆ ยังช่วยสื่อในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของ

งานวิจัยด้านเนื้อสุกรสมุนไพรให้แพร่หลายไปสู่ชุมชนอื่นๆ เพราะเรื่องนี้เป็นเรื่องใหม่ เป็นเทคโนโลยีใหม่ซึ่งบุคคลทั่วไปยังไม่ค่อยเคยกันมากนัก

จากผลของการศึกษาดังกล่าวถึงเป็นการปฏิเสธสมมุติฐานที่ตั้งไว้ นั่นคือ ผู้บริโภคที่มีแหล่งข้อมูลที่ได้รับในการบริโภคเนื้อสุกรต่างกัน มีเจตคติต่อการบริโภคเนื้อสุกรแตกต่างกัน

ตาราง 8 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ของผู้บริโภคกับเจตคติของการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร

ปัจจัยต่างๆ	ค่าสหสัมพันธ์แบบ Pearson (r)	ค่าไคสแควร์ (χ^2)
เพศ		72.5**
อายุ	0.10*	
รายได้	0.21**	
ความถี่ในการบริโภคเนื้อสุกร	0.14*	
การตอบรับการชอบบริโภคเนื้อสุกร		46.2*
แหล่งข้อมูลที่ได้รับในการบริโภคเนื้อสุกร		41.8*

** มีความสัมพันธ์กันที่ระดับ $P < 0.01$

* มีความสัมพันธ์กันที่ระดับ $P < 0.05$

4.6 การเปรียบเทียบเจตคติของผู้บริโภคที่มีอายุต่างกันต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร

จากการเปรียบเทียบเจตคติของผู้บริโภคต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร โดยจำแนกตามกลุ่มอายุ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มอายุ 20-40 ปี กลุ่มอายุ 41-60 ปี และกลุ่มอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ทั้งนี้เพื่อการทดสอบสมมุติฐานที่กล่าวไว้ว่า ผู้บริโภคที่มีอายุแตกต่างกันมีเจตคติต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพรไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นการยอมรับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า ผู้บริโภคไม่ว่าจะอยู่ในกลุ่มอายุใดก็ตาม มีเจตคติต่อการบริโภคเนื้อสุกรที่ไม่ใช่ยาปฏิชีวนะไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการใช้สมุนไพรมาใช้เลี้ยงสุกรเป็นยาแทนยาปฏิชีวนะเป็นเรื่องใหม่ ซึ่งผู้บริโภคโดยเฉพาะในกลุ่มของผู้เลี้ยงอาจจะเคยได้ยินหรือเคยใช้แต่ยังอยู่ในปริมาณที่ไม่มาก หรือยังไม่เคยใช้เลย จึงไม่สามารถจำแนกลักษณะความแตกต่างของเนื้อ กลิ่น และรสชาติ เป็นต้น ได้อย่างชัดเจนนัก แต่คาดว่าเนื้อสุกรที่ได้น่าจะมีคุณค่าทางอาหารมากกว่าเดิม จึงทำให้มีเจตคติต่อการบริโภคเนื้อสุกรที่ไม่ใช่ยาปฏิชีวนะเหมือนกัน หรือไม่แตกต่างกัน ซึ่งจากตารางที่ 9 จะเห็นว่า ทุกกลุ่มอายุที่แตกต่างกันมีคะแนนเจตคติต่อการบริโภคเนื้อสุกรที่ไม่ใช่ยาปฏิชีวนะไปในทางที่ดี (คะแนนสูงเกินกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม 70 คะแนน) ผู้บริโภคคิดว่าการเลี้ยงสุกรโดยไม่ใช้ยาปฏิชีวนะ

ตารางที่ 9 การเปรียบเทียบเจตคติของผู้บริโภคต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร จำแนกตามกลุ่มอายุ (การทดสอบสมมติฐาน)

กลุ่มอายุของผู้บริโภค (ปี)	ค่าเฉลี่ยคะแนน ^{ns} เจตคติรวม	S.D
กลุ่มอายุ 20-40	60.6	4.55
กลุ่มอายุ 41-60	64.0	4.42
กลุ่มอายุ 61 ปีขึ้นไป	65.3	3.80

หมายเหตุ : 1) คะแนนเต็มค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติรวมเท่ากับ 70 คะแนน

2) ^{ns} หมายถึง ไม่มีคะแนนแตกต่างกันในทางสถิติ ($P < 0.05$)

บทที่ 5

สรุป และข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไป และเจตคติของผู้บริโภคต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยบางประการกับเจตคติของการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร และศึกษาเปรียบเทียบเจตคติของผู้บริโภคต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร ซึ่งการศึกษานี้ได้ใช้พื้นที่ในจังหวัดสงขลาเป็นพื้นที่ในการทำวิจัย ทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกัน จำนวน 5 กลุ่มด้วยกัน คือ กลุ่มข้าราชการ กลุ่มผู้ประกอบการร้านอาหารและภัตตาคาร กลุ่มผู้ขายเนื้อสุกรและผู้เลี้ยงสุกร กลุ่มทำงานบริษัทเอกชน และรัฐวิสาหกิจ และกลุ่มประชาชนทั่วไปในเขตและนอกเขตเทศบาลเมืองสงขลา โดยเก็บข้อมูลจำนวน 300 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริโภค

ข้อมูลทั่วไปของผู้บริโภคในจังหวัดสงขลา จำแนกตามกลุ่มอาชีพ 5 กลุ่ม คือ กลุ่มข้าราชการ กลุ่มผู้ประกอบการร้านอาหารและภัตตาคาร กลุ่มผู้ขายเนื้อสุกรและผู้เลี้ยงสุกร กลุ่มทำงานบริษัทเอกชน และรัฐวิสาหกิจ และกลุ่มประชาชนทั่วไปในเขตและนอกเขตเทศบาลเมืองสงขลา โดยเป็นเพศชาย และเพศหญิงเท่ากัน คือ ร้อยละ 50.00 และมีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี 41-50 ปี และ 21-30 ปี มากที่สุด สำหรับรายได้ของผู้บริโภคมีมากกว่า 10,000 บาท 8,001-9,000 บาท 5,001-6,000 บาท 7,001-8,000 บาท และ 9,001-10,000 บาท ตามลำดับ ในส่วนของแหล่งข้อมูลที่ได้รับในการบริโภคเนื้อสุกรนั้น ผู้บริโภคระบุว่าได้ รับจากเพื่อนบ้าน หรือเพื่อนที่ทำงานมากที่สุด นอกนั้นจะได้รับจากสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ วารสาร และเอกสาร ฯลฯ ญาติพี่น้อง ผู้นำท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ เป็นต้น

5.1.2 ความคิดเห็นของการบริโภคเนื้อสุกร

จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริโภคถึงชนิดของเนื้อสัตว์ที่บริโภค พบว่าเนื้อสุกร เนื้อปลา และอาหารทะเล บริโภคกันมากที่สุด โดยร้อยละ 80.33 ตอบรับว่าบริโภคเนื้อสุกรเพราะหาซื้อได้ง่าย รสชาติดี กลิ่นไม่รุนแรง มีคุณค่าทางอาหารสูง ราคาถูก สามารถปรุงอาหารได้หลายอย่าง สีเนื้อสวย คิดว่าไม่มีสารตกค้าง บางรายคิดว่าปลอดภัยจากโรคระบาด เป็นผู้เลี้ยงเอง เป็นผู้ขายเอง และบริโภคตามกันมาเป็นลำดับ ในส่วนของผู้ที่ไม่บริโภคก็ระบุเหตุผลไม่เช่นกัน คือ กลัวสารตกค้างในเนื้อ กลัวไขมันในเนื้อส่งผลต่อสุขภาพ เนื้อสุกรไม่สะอาด กลัว

โรคระบาดมาติดกับเนื้อ สีไม่น่ารับประทาน ไม่ชอบรสชาติ ราคาแพง หาซื้อได้ยาก มีโอกาสก่อมะเร็งสูง และเนื้อสุกรย่อยยาก เป็นต้น สำหรับความถี่ในการบริโภคเนื้อสุกรของกลุ่มผู้บริโภคพบว่า บริโภค 1 ครั้ง/สัปดาห์มากที่สุด นอกนั้นเป็นการบริโภคทุกวัน บริโภค 5-6 ครั้ง/สัปดาห์ บริโภค 2-3 ครั้ง/สัปดาห์ ตามลำดับ

5.1.3 เจตคติของผู้บริโภคต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร

จากการสอบถามผู้บริโภคถึงข่าวสารเรื่องสารตกค้างในเนื้อสุกร ผู้บริโภคส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 87.67 ระบุว่าเคยได้ยิน ส่วนร้อยละ 21.00 ระบุว่าไม่เคยได้ยิน และผู้บริโภค ร้อยละ 81.67 ยังมั่นใจว่ามีสารพิษตกค้างในเนื้อสุกรที่จำหน่ายในปัจจุบัน และผู้บริโภคมากที่สุดคือ ร้อยละ 95.00 รู้จักสมุนไพรเป็นอย่างดีโดยใช้เป็นยารักษาโรค ป้องกันโรค เป็นอาหาร ใช้บำรุงสุขภาพ และบรรเทาอาการเจ็บปวด ใช้ป้องกันพิษจากสัตว์ร้าย ใช้เลี้ยงสัตว์ ใช้ในงานวิจัย ฆ่าแมลง และใช้จัดสวน ตามลำดับ และเมื่อสอบถามถึงการบริโภคเนื้อสุกรที่ไม่ใส่ยาปฏิชีวนะ ผู้บริโภค ระบุว่าเห็นด้วยอย่างยิ่ง และเห็นด้วยใกล้เคียงกันมาก คือ ร้อยละ 56.33 และร้อยละ 41.00 เมื่อสอบถามถึงเหตุผลที่ทำให้การสนับสนุนการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร ผู้บริโภค ร้อยละ 82.19 ระบุว่ามีความปลอดภัยจากสารพิษตกค้างมากขึ้น ร้อยละ 45.21 ระบุว่ามีความปลอดภัยไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และสีของเนื้อไม่แดงจัด รสชาติเนื้อจะดีและมีความนุ่ม สามารถรับประทานด้วยความมั่นใจ เป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภค เครื่องในหมูชนิดต่างๆ มีความสะอาด กลิ่นของเนื้อไม่คาวจัด น้ำหุจะใสไม่ขุ่นมากเวลาต้ม ลดต้นทุนการผลิต เป็นวิธีการผลิตที่ดีกว่าเดิม สมุนไพรหาได้ง่าย นำอาหารจากธรรมชาติมาเป็นอาหารเลี้ยงสุกร ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาระดับคะแนนเจตคติของผู้บริโภคต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร พบว่า ผู้บริโภคมีเจตคติเห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างมากว่า ($\bar{X} = 3.6-4.4$) เนื้อสุกรสมุนไพรใช้วิธีการผลิตที่ดีกว่าเดิม การบริโภคเนื้อสุกรที่ไม่ใส่ยาปฏิชีวนะจะเป็นสิ่งที่ดี เนื้อสุกรสมุนไพรมีความปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง ปลอดภัยต่อสุขภาพ บริโภคด้วยความมั่นใจ สีเนื้อไม่แดงจัด กลิ่นเนื้อไม่คาวจัด มีรสชาติดีและนุ่ม เครื่องในสุกรมีสะอาด นอกจากนี้ยังเป็นการนำอาหารธรรมชาติมาใช้เลี้ยงสุกร และสมุนไพรหาได้ง่ายในท้องถิ่น

จากการที่ให้ผู้บริโภคเสนอความคิดเห็นต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร สรุปประเด็นหลักๆ ได้ว่า เนื้อสุกรสมุนไพรให้คุณต่ออาหารมากขึ้น ไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค อาจจะหาซื้อได้ยาก รสชาติของเนื้อดีขึ้น ลักษณะของเนื้อน่ารับประทานมากขึ้น เป็นการสนับสนุนให้ลดการใช้ยาปฏิชีวนะ ราคาของเนื้ออาจแพงขึ้น ราคาของเนื้อเท่าเดิม เนื้อสุกรสมุนไพรน่าเชื่อถือได้ เพราะเป็นงานวิจัยของสถาบันการศึกษา เป็นต้น

5.1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ของผู้บริโภครับกับเจตคติของการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร

จากการศึกษาพบว่า มีตัวแปร 6 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับเจตคติของการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร ตัวแปรดังกล่าว คือ เพศ ($\chi^2 = 72.5^{**}$) อายุ ($r = 0.10^*$) รายได้ ($r = -0.21^{**}$) ความถี่ในการบริโภคเนื้อสุกร ($r = 0.14^*$) การตอบรับการบริโภคเนื้อสุกร ($\chi^2 = 46.2^*$) และแหล่งข้อมูลที่ได้รับในการบริโภคเนื้อสุกร ($\chi^2 = 41.8^*$)

5.1.5 การเปรียบเทียบเจตคติของผู้บริโภคต่อการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร จำแนกตามกลุ่มอายุ (ทดสอบสมมติฐาน)

จากสมมติฐานที่กล่าวไว้ว่า ผู้บริโภคในทุกกลุ่มอาชีพที่มีอายุแตกต่างกัน มีเจตคติต่อการบริโภคเนื้อสุกรที่ไม่ใส่ยาปฏิชีวนะ (ใช้สมุนไพรแทน) ไม่แตกต่างกัน ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ผู้บริโภคในทุกกลุ่มอาชีพที่มีอายุในกลุ่ม 20-40 ปี กลุ่มอายุ 41-60 ปี และกลุ่มอายุ 61 ปีขึ้นไป มีเจตคติต่อการบริโภคเนื้อสุกรที่ไม่ใส่ยาปฏิชีวนะ (ใช้สมุนไพรแทน) ไม่แตกต่างกัน จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

5.2 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. เหตุผลข้อหนึ่งที่ทำให้ผู้บริโภคเลือกบริโภคเนื้อสุกรเป็นอันดับแรก คือ หาซื้อได้ง่าย ดังนั้นหากมีผลิตภัณฑ์หรือเนื้อสุกรที่ผลิตโดยการใช้สมุนไพรในการผลิต ควรจะมีการจัดการเรื่องการตลาด ทั้งในเขตเทศบาลเมืองและนอกเทศบาล มิใช่แต่เพียงในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เท่านั้น ควรขยายตลาดออกไปให้กว้างขึ้นเพื่อเป็นการจูงใจผู้บริโภค

2. ถึงแม้ผู้บริโภคส่วนใหญ่จะรู้ว่าเนื้อสุกรจำหน่ายอยู่ในปัจจุบันมีสารตกค้างอยู่ด้วย แต่ที่ยังมีการบริโภคอยู่ส่วนหนึ่งนั้นเป็นเพราะคิดว่าเนื้อสัตว์อื่นๆ ก็มีสารตกค้างด้วยเหมือนกัน ดังนั้นถ้ามีการผลิตเนื้อที่มีคุณภาพดี สะอาด ปลอดภัยจากยาปฏิชีวนะหรือสารพิษอื่นๆ และปลอดภัยได้เมื่อบริโภคก็จะเป็นการดีต่อการบริโภคของประชาชน

3. ผู้บริโภคส่วนมากจะรู้จักสมุนไพรเพื่อการรักษาโรคและบำรุงสุขภาพเป็นประเด็นสำคัญ และยังคงคิดว่าสมุนไพรเป็นประโยชน์ด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะในด้านเศรษฐกิจของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจขนาดเล็ก หรือขนาดใหญ่ก็ตามที่สามารถใช้สมุนไพรเป็นตัวสร้างให้เกิดผลิตภัณฑ์ชนิดต่างๆ ในระดับชุมชน และในภาคอุตสาหกรรมทำให้ประชาชนมีรายได้และสามารถนำทรัพยากรที่มีอยู่ในประเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดังนั้นจึงควรใช้ประโยชน์จากข้อมูลดังกล่าวนี้ให้เป็นประโยชน์ต่อการประชาสัมพันธ์ถึงความปลอดภัยในการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร และประโยชน์ต่อการเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ของ มอ.ต่อไป

4. สำหรับผู้บริโภคส่วนมากจะตัดสินใจบริโภคด้วยเหตุผลที่ว่าจะมีความปลอดภัยจากสารตกค้างที่อยู่ในเนื้อสุกรมากขึ้น และไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ การนำผลิตภัณฑ์จากโครงการผู้จำหน่ายในตลาดสำหรับผู้บริโภคจึงควรใช้เหตุผลดังกล่าวนี้เป็นจุดขายที่สำคัญของผลิตภัณฑ์

5. ผู้บริโภคบางส่วนที่ไม่เห็นด้วยกับการบริโภคเนื้อสุกรที่ไม่ใส่ยาปฏิชีวนะจะมีแนวคิดที่ยังไม่มั่นใจกับการที่ใช้สมุนไพรมาใช้เลี้ยงสัตว์ ดังนั้นทางโครงการวิจัยการใช้สมุนไพรในสุกรจึงควรมีการเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นผลจากการนำสมุนไพรมาใช้เลี้ยงสุกร หรือไปออกเผยแพร่สู่ประชาชนภายนอกอย่างเป็นระยะ เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจในลักษณะของการวิจัยแก่คนทั่วไป นอกจากนี้การเผยแพร่ข้อมูลด้านสมุนไพรสู่ประชาชนก็เป็นสิ่งหนึ่งที่จะช่วยให้มีการสร้างเจตคติที่ดีแก่ประชาชนได้ เพราะประชาชนจะทราบถึงประโยชน์ สรรพคุณ ลักษณะการใช้ ขนาด หรือปริมาณที่ใช้ และอันตรายหรืออาการข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นของการใช้สมุนไพร จะช่วยให้บุคคลเกิดความเข้าใจและค่อยๆ เปลี่ยนเจตคติได้ง่ายขึ้น และเป็นการส่งเสริมความรู้ที่เป็นประโยชน์อีกด้วย นอกจากนี้ผลของการศึกษายังระบุอีกว่ามีปัจจัย 6 ปัจจัย คือ เพศ อายุ รายได้ ความถี่ในการบริโภคเนื้อสุกร การตอบรับการบริโภคเนื้อสุกร และแหล่งข้อมูลที่ได้รับในการบริโภคเนื้อสุกร มีความสัมพันธ์กับเจตคติของการบริโภคเนื้อสุกรสมุนไพร จึงเป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มอาชีพทั้ง 5 กลุ่ม คือ กลุ่มข้าราชการ กลุ่มผู้ประกอบการร้านอาหารและภัตตาคาร กลุ่มผู้ขายเนื้อสุกรและผู้เลี้ยงสุกร กลุ่มทำงานบริษัทเอกชนและรัฐวิสาหกิจ และกลุ่มประชาชนทั่วไปในเขตและนอกเขตเทศบาลเมืองสงขลาที่มีปัจจัยทั้ง 6 ปัจจัยนี้อยู่มีความมั่นใจไม่แตกต่างกันที่จะบริโภคเนื้อสุกรที่เลี้ยงด้วยสมุนไพร

6. เนื่องจากในกลุ่มผู้บริโภคมีกลุ่มของผู้จำหน่ายและผู้เลี้ยงสุกรอยู่ด้วยกลุ่มหนึ่ง ซึ่งจะได้รับประโยชน์โดยตรงในแง่ของการได้รับการส่งเสริมให้มีการผลิตสมุนไพรไว้ใช้ในการเลี้ยงสุกร การผสมอาหารโดยการใช้สมุนไพรแทนยาปฏิชีวนะ มีการศึกษาการกุ่มทุนในการผลิตขึ้นใช้ว่าจะควรจะทำเป็นอุตสาหกรรมหรือไม่ หรือให้ผู้เลี้ยงอาหารหรือสมุนไพรขึ้นใช้เอง ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีการใช้อย่างแพร่หลายในกลุ่มผู้เลี้ยง เพื่อผู้บริโภคที่อยู่ในกลุ่มอาชีพอื่นจะได้มีวัตถุดิบที่ปลอดภัยจากสารพิษบริโภคได้อย่างต่อเนื่อง มีปริมาณที่มาก และสามารถหาซื้อได้ทั่วไป เช่นเดียวกันเนื้อสุกรในปัจจุบันและนิยมบริโภคกันอย่างแพร่หลาย

5.3 ข้อเสนอแนะโดยทั่วไป

1. หน่วยงานของรัฐ เช่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมปศุสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์เขต 9 หรือปศุสัตว์อำเภอ ฯลฯ และสถาบันการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัย ฯลฯ ที่ทำการศึกษา ค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับเรื่องของการนำสมุนไพรมานำไปใช้ในการเลี้ยงสัตว์ที่กำลังดำเนินการอยู่แล้ว หรือจะดำเนินการต่อไปก็สมควรร่วมมือกันในการจัดทำสื่อบริการทางวิชาการเกี่ยวกับสมุนไพรมานำไปใช้ในการเลี้ยงสัตว์ได้ ทั้งนี้เน้นความสำคัญของสื่อประเภทเอกสารเผยแพร่ทางเกษตร วิทยุ โทรทัศน์ และวิทยุใต้น้ำ เพราะสื่อต่างๆ เหล่านี้จะช่วยเผยแพร่ความรู้เฉพาะเรื่องได้ เช่น การเลี้ยงสุกรด้วยสมุนไพรมานำไปใช้ในการเลี้ยงสัตว์ และสามารถเผยแพร่ข่าวสาร งานวิจัยเกี่ยวกับด้านสุกรและสมุนไพรมานำไปให้ผู้เลี้ยงสุกรได้รับทราบถึงความก้าวหน้าของเทคโนโลยีด้านนี้ ตลอดจนข้อมูลข่าวสารอื่นที่เป็นประโยชน์แก่ทั้งกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรและผู้จำหน่าย รวมทั้งกลุ่มผู้บริโภคได้รับทราบ

2. ควรจัดการฝึกอบรมให้ความรู้พื้นฐานให้เข้าใจในเรื่องของสมุนไพรมานำไปใช้ในการเลี้ยงสัตว์ให้กับบุคคลในหลายระดับ ตั้งแต่กลุ่มเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ ทั้งในระดับจังหวัดและอำเภอ กลุ่มผู้เลี้ยงสุกรทั้งขนาดใหญ่และขนาดย่อย หรือผู้บริโภคและผู้สนใจทั่วไปที่ไม่ค่อยมีโอกาสสัมผัสกับเทคนิคหรือวิธีการใหม่ๆ ในเรื่องของการเลี้ยงสุกรให้ได้รับรู้เพื่อเกิดแนวคิดในการนำสมุนไพรมานำไปใช้ในการเลี้ยงสุกรให้ให้เกิดประโยชน์ ทั้งนี้ต้องอาศัยการประสานงานร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ สถาบันการศึกษาต่างๆ เช่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นต้น และสำนักงานปศุสัตว์เขต 9 สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดและอำเภอ ร่วมกันจัดทำแผนดำเนินการในการอบรมให้ความร่วมมือกันในแง่ของวิชาการในการอบรม สถานที่ในการดำเนินการ งบประมาณค่าใช้จ่าย ตลอดจนหน่วยงานที่รับผิดชอบ เช่น ปศุสัตว์เขตหรือจังหวัด หรืออำเภอ มีหน้าที่ในการติดต่อประสานระหว่างกลุ่มผู้เข้ารับการอบรมกับฝ่ายดำเนินการจัดอบรม ประโยชน์ที่ได้รับจากการอบรม จะช่วยให้บุคคลหลายๆ ฝ่ายมีความเข้าใจถึงประโยชน์ในการนำสมุนไพรมานำไปใช้ในหลายรูปแบบ มีความรู้และเข้าใจในขั้นตอนของการนำสมุนไพรมานำไปใช้อย่างถูกต้อง และประการสำคัญบุคคลที่ผ่านการเข้ารับการอบรมแล้วจะเป็นสื่อที่สำคัญในการถ่ายทอดข้อมูลไปยังเพื่อนบ้าน ญาติพี่น้อง และบุคคลอื่นๆ ในท้องถิ่นต่อไป

3. ควรมีการประชาสัมพันธ์ในเชิงอนุรักษ์ และรณรงค์ให้บุคคลทั่วไปเห็นคุณค่าของสมุนไพรมานำไปใช้ของประเทศไทย ภูมิปัญญาไทย โดยการรณรงค์ด้านการประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบ เน้นตั้งแต่เด็กประถมศึกษาจนถึงอุดมศึกษา การประชาสัมพันธ์ต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

4. ควรจัดให้มีการสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มนักวิชาการที่ทำการค้นคว้าวิจัยในเรื่องการนำสมุนไพรมานำไปใช้ในการเลี้ยงสัตว์เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในกลุ่มนักวิชาการด้วยกันเอง ขณะเดียวกันก็ควรจัดให้มีการสัมมนาในกลุ่มของผู้บริโภคที่มีอาชีพต่างกัน โดยเฉพาะในกลุ่มของผู้จำหน่ายและผู้เลี้ยงสุกรเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิดเห็นและประสบการณ์ในกลุ่มผู้เลี้ยงด้วยกัน ทำให้เกิดความเข้าใจในเทคโนโลยีด้านนี้มากขึ้น และอย่างน้อยจะช่วยปรับเจตคติของผู้บริโภคในอาชีพต่างๆ ที่ยังไม่แน่ใจ หรือไม่เห็นด้วยกับการนำสมุนไพรมานำไปใช้ในการเลี้ยงสัตว์ ให้มีภาพลักษณ์ที่ดีขึ้น

5. รัฐบาลควรให้การสนับสนุนงบประมาณการวิจัยในเรื่องของการใช้สมุนไพรมานำไปใช้ในคนหรือสัตว์ก็ตามอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาการวิจัยที่จะนำสมุนไพรมานำมาใช้ได้อย่างจริงจังในรูปแบบของเชิงพาณิชย์ และอุตสาหกรรมอย่างได้ผลที่แท้จริง ทำให้ผู้ใช้และผู้บริโภคที่เกิดจากการใช้สมุนไพรมานำไปใช้มีความมั่นใจทั้งในด้านความปลอดภัยต่อผู้บริโภคและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. 2527. **จิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- กฤษภา นิคมรัตน์, สุรัช จิตฟาโล และตรีชร แก้วเฉย. 2541. รายงานการวิจัยการใช้สารสะเดาควบคุมแมลงศัตรูพืชผักของเกษตรกรในภาคใต้. กลุ่มงานอารักขาพืช ส่วนส่งเสริมและพัฒนาการผลิต สำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาคใต้ กรมส่งเสริมการเกษตร.
- เกรียงไกร จำเริญมา, เตือนจิตต์ สัตตวิรุทธ และวรัญญา ตันติบุตร. 2535. **ประสิทธิภาพของสารสกัดสะเดากันหนอนกระท่อม**. วารสารกัญและสัตววิทยา. 19(2) : 78-88.
- เจริญศักดิ์ ศาลากิจ. 2542. “แนวทางการพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ด้วยสมุนไพร”. **สัตว์เศรษฐกิจ**. 270 (เมษายน 2538).
- ชนัดดา โสภากิจ. 2536. **ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของเกษตรกรต่อโครงการเพิ่มผลผลิต**. ใน **เนื้อความย่อวิทยานิพนธ์ พ.ศ. 2536**. หน้า 232. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชูชีพ อ่อนโคกสูง. 2518. **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.
- เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์. 2523. **การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ : พีระพัฒนา.
- ดวงเดือน พันธุนาวัน. 2524. **เอกสารประกอบการบรรยายวิชาจิตวิทยาชั้นสูง ปีการศึกษา 2523-2524**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ดานิศ ทวีทยานนท์. 2541. **สารตกค้างในผลิตภัณฑ์จากสัตว์**. เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องสถานการณ์ปัจจุบันของสารปฏิชีวนะตกค้าง และจุลินทรีย์ปนเปื้อนในอาหารและน้ำ. โดยบริษัท เมอร์ค จำกัด ณ โรงแรมเซ็นทรัลสุคนธา อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา วันที่ 28 กรกฎาคม 2541.
- ทิตยา สุวรรณ. 2525. **ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติกับพฤติกรรม**. กรุงเทพฯ : พัฒนบริหารศาสตร์.
- นิพนธ์ คันธเสวี. 2511. **สรุปรายงานวิจัยเบื้องต้นเกี่ยวกับเจตคติของคนไทยบางกลุ่มที่มีต่อहारอเมริกาที่ประจำประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : สำนักงานสภานโยบายแห่งชาติ.

- ปรมาภรณ์ สมานประทาน. 2525. “เจตคติของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตการศึกษา 11 ที่มีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ”. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2520. **ทัศนคติการวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2534. **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพฯ.
- ปศุสัตว์ เขต 9, สำนักงาน. 2540. **ข้อมูลการปศุสัตว์ในเขต 9**. สงขลา : ฝ่ายวางแผนและประเมินผล.
- ไพพรรณ รัตสาร. 2524. “ความรู้และเจตคติเกี่ยวกับภาวะประชากรผู้ใหญ่อันอยู่ในจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มยุรา สุนย์วีระ. 2535. “ผลของพืชสมุนไพรบางชนิดต่อการป้องกันการเข้าทำลายของด้วงถั่วเขียว”. **ว.กัญและสัตววิทยา**. 14 (เมษายน-มิถุนายน 2535) : 93-95.
- บุษนา ศิริวัชนนกุล. 2532. **เทคโนโลยีการผลิตสุกร**. สงขลา : ภาควิชาสัตวศาสตร์ คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- บุษนา ศิริวัชนนกุล. 2542. **การเก็บตัวอย่างอุจจาระลูกสุกรท้องร่วง**. รายงานความก้าวหน้าครั้งที่ 1 โครงการวิจัยการใช้สมุนไพรในการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเนื้อสุกรคุณภาพสูง และปลอดภัยปศุสัตว์ในเขตภาคใต้ คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา.
- บุษนา ศิริวัชนนกุล. 2543. **สมุนไพรกับการเลี้ยงสัตว์ในสหภาพ 2000**. เอกสารวิชาการในงานเกษตรแห่งชาติ ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา วันที่ 9-20 สิงหาคม 2543.
- บุษนา ศิริวัชนนกุล. 2545. **สมุนไพรและการเตรียมสมุนไพรเพื่อใช้เลี้ยงสุกร**. โครงการวิจัยการใช้สมุนไพรและพืชท้องถิ่นในการเลี้ยงสุกร. ภาควิชาสัตวศาสตร์ คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา.
- เรณู เจริญศรี. 2535. “ทัศนคติของนักศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเพศชายและหญิง”. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วรรณวิมล แป้งประสิทธิ์, สุชีพ ละกำป็น และนงคราญ เรืองประพันธ์. 2540. **รายงานการวิจัยความสัมพันธ์การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรที่มีผลต่อการตกค้างของสารเคมีในดิน แหล่งน้ำ และในกระแสโลหิต ของเกษตรกร จ.พะเยา**. สำนักงานสาธารณสุข จ.พะเยา.

- วิชาการเกษตร, กรม. 2537. **การใช้สารสกัดจากสมุนไพรกำจัดศัตรูพืช**. สำนักงานวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 8 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- ส่งเสริมการเกษตร. กรม. ครอบคลุมพันธุ์พืช. กลุ่มงานควบคุมคุณภาพ. 2539. **การควบคุมคุณภาพเมล็ดพันธุ์**. กรุงเทพฯ.
- สมพงษ์ เกษมสิน. 2526. **การบริหารบุคคลแผนใหม่**. กรุงเทพฯ : บริษัท สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- สุขสันต์ สุทธิผลไพบุลย์. 2539. “ข้อดีจุดเด่นของสะเดา”. **ว.ส่งเสริมการเกษตร**. 26 (กันยายน 2539) : 15-18.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2536. **ระเบียบวิจัยทางสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- แสงอรุณ ทองแดง. 2537. “การยอมรับเทคโนโลยีในการผลิตสุกรมแม่พันธุ์ ของบริษัท เจริญโภคภัณฑ์ ของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่”. ใน **เนื้อความย่อวิทยานิพนธ์ พ.ศ. 2537**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อุทัย หิรัญโต. 2517. **สังคมวิทยาประยุกต์**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- Allport. E. 1969. **Attitude in Attitude Theory and Measurement**. New York : John Willey and Sons, Inc.
- Anastasi, A. 1967. **Psychological Testing**. New York : The Macmillan Company.
- Good. C.V. 1973. **Dictionary of Education**. New York : Me Graw-Hill.
- Mitchell, L.A. 1994. Farmer’s Perception of Botanical Pesticide Use in Northern Thailand”. โดย พรรณี ปัญญาวัฒนาผล. 2537. **ข่าวสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ**. 35 (กันยายน 2537. : 9-10.